libertate
solidaritate
dreptate

PUNCTE CARDINALE

Anul III, Nr. 5/29 mai 1993

16 pagini - 60 lei

PERIODIC INDEPENDENT DE ORIENTARE DEMOCRAT CREŞTINĂ

NĂDEJDILE ÎN-DREPTĂRII

Andrei Zimbreanu

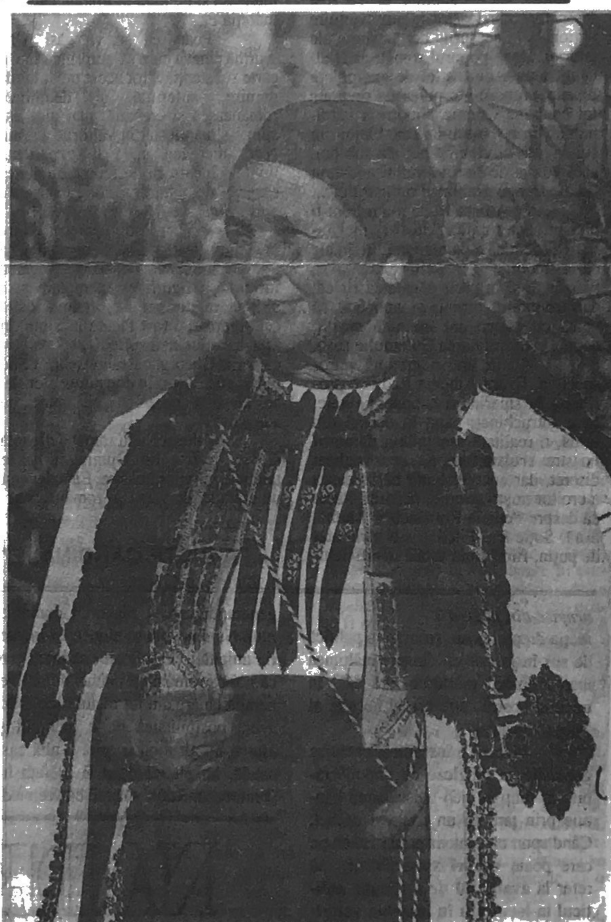
Există la noi şi aiurea concepţia potrivit căreia polaritatea dintre "dreapta" şi stânga" nu ar mai fi actuală. Afirmaţia merită cercetată cu măsurile duhului. E adevărat că dacă încremenim în orizontul politic (ca spaţiu al himerelor lucrative) opoziţia stânga/dreapta ni se pare a fi oarecum irelevantă. În faza actuală a democraţiilor occidentale, stânga şi dreapta nu mai conotează (precum în **Testamentul** unui Ludovic al XVI-lea) lupta dintre Îngerii căzuţi şi Dumnezeu, ci doar două moduri de a exercita Puterea. Elitele financiare îşi schimbă periodic eticheta, guvernând alternativ, pe baza unor retorici de circumstanţă. Când ajunge la putere, dreapta privatizează industriile în numele "coeziunii naţionale", în vreme ce stânga naţionalizează economia în numele "egalităţii sociale". Cele două mobiluri — şi aşa convergente — nu mai traduc astăzi — la ora integrării mondiale şi a comunicaţiilor "fără frontiere" — decât o nuanţă ideologică accesorie. Atunci când jocul democratic îi readuce "pe tuşă", oamenii politici "de dreapta" se hrănesc din rente şi afaceri imobiliare, aşa cum cei "de stânga" se refugiază prompt în lenevia remunerativă a "opoziţiei" parlamentare. Din acest punct de vedere, democraţia este acel sistem care permite perpetuarea Statului cu ajutorul unui minimum de corupţie controlată. Şi dacă ne amintim că "legile" sunt acele instrumente chemate să asigure pe cale coercitivă "un minimum de morală", atunci putem înţelege de ce democraţia este, cel puţin în principiu, sinonimă cu "Statul de drept"...

Cei care acuză acum (precum, între alţii, Ion Iliescu) natura învechită a polarităţii dreapta/stânga nu par a pricepe că atâta timp cât conceptele respective au fost create **în vederea** praxisului care dizolvă lumea creştină de două secole încoace, abolirea lor ar implica denunţarea acestui praxis şi revenirea la un **statu quo ante**. Să nu ne înşelăm, totuşi, cu asemenea paradoxuri. Atunci când "democraţii" spun: trebuie să instituim o nouă ordine", ei nu se gândesc decât la topirea dreptei politice în creuzetul "transmutant" al unei stângi generalizate. În fond, se înţelege că "dreapta" este depăşită (acum, când Drepturile Omului "triumfă" planetar) în aşa fel încât "stânga" să poată funcţiona de acum înainte ca o variabilă independentă. Lupta dintre dreapta şi stânga ne apare astfel (dar mai ales după ce comunismul însuşi a fost asimilat nazismului) ca un conflict între **ordinea statică a metafizicii tradiţionale şi dezordinea proteică a luciferismului modern.**

Iată de ce avem nevoie — din nou, paradoxal — de teoretizarea renovatoare, dar şi de **menţinerea polarităţii dreapta/stânga în lupta anticomunistă din România**, cu toate că dihotomia în cauză este produsul mistificator şi contingent al climatului politic de după Revoluţia Franceză. Dacă extragem aceste ultime două secole de sminteală din ansamblul celor 10000 de ani care au urmat aşa-numitei "revoluţii neolitice", observăm că, în realitate, 95 la sută din istoria omenirii a fost "de dreapta". Unde erau "revoluţionarii de profesie" pe vremea dinastiilor egiptene sau babiloniene? Unde se ascundeau proto-bolşevicii în lunga istorie a monarhiei romano-bizantine, ca să nu-i mai căutăm în imperiile Extremului Orient, sau în statele sacerdotale precolumbiene? Nu numai popoarele x sau z şi nu doar cutare formulă de guvernământ s-au situat (de când vorbim de "istorie") la Dreapta divinităţii, ci fiinţa umană însăşi, atâta vreme cât nu s-a risipit în tenebrele ateismului. În raport cu această uriaşă în-dreptare soteriologică a popoarelor lumii către lumina lină a Cuvântului divin, pledoaria noastră pentru o biată "dreaptă politică" (menită doar **să limiteze** delirul sinucigaş al stângii) poate părea (şi chiar este) meschină. Dar ea, pledoaria pentru reinstituirea unei drepte politice româneşti demne de acest nume, este totuşi singura cale pe care o putem aborda în **durata scurtă** a rătăcirilor noastre.

Tuturor adepţilor "dreptei tradiţionale" li se reproşează — pe lângă aerul "apocaliptic" — o mentalitate aşa zicând "retrogradă", în sensul etimologic al cuvântului. Pentru mentalitatea stângistă de tip occidental, omul de dreapta este aristocratul (sau chiar "burghezul") care plânge pe mormântul propriilor privilegii şi care gesticulează decadent, ignorând "mersul istoriei", etc. Generaţia nouă din România a primit de la Dumnezeu forţa de a contrazice faptic acest clişeu bazat pe fantezia criminală a luptei de clasă: la noi, **spiritul dreptei** este acum liber de orice medieri sociale (câţi aristocraţi veritabili mai avem?) şi se poate lipsi de făţărnicia conjuncturală a "intereselor de partid". De ce? Pentru că, pe de o parte, societatea românească este un deşert înconjurat de făgăduinţe şi pentru că, pe de alta, am trăit deja — sub forma paroxistică a comunismului — eşecul definitiv al perversiunilor stângiste. Datorită acestei tragedii specifice, resu-

continuare în pagina 2

Săliște - Femeie în port de sărbătoare

**Ceea ce vă grăiesc la întuneric,
spuneţi la lumină
şi ceea ce auziţi la ureche,
propovăduiţi de pe case.**

Matei 10, 27

CUVINE-SE...

Luna trecută s-a stins din viaţă, în vârstă de 78 de ani, d-na ATHENA RADU (n. Funda), soţia şi sora a doi vechi luptători naţionalişti: d-nii Radu Leonte şi Dumitru (Tache) Funda.

Aparţinând unei familii sud-dunărene venite în ţara-mamă după primul război mondial, ilustrând virtuţile legendare ale românilor macedoneni, Athena Radu a ştiut să fie alături de toţi ai săi în grelele încercări ale istoriei, suferind şi rezistând alături de ei, fără crâcnire, cu credinţă nestrămutată în Dumnezeu şi în Neamul Românesc.

Pătrunsă ea însăşi de spiritul legionar, cu pioasă adoraţie faţă de figura imensă a Căpitanului, Athena Radu n-a săvârşit fapte eroice ieşite din comun, dar a avut tăria **să înfrunte eroic** vremurile, fiind ilustrativă pentru acel admirabil eroism popular românesc, adesea anonim, care a fost însăşi formula noastră de supravieţuire naţională în ceasurile de răspântie ale istoriei. Dacă poporul român ar fi alcătuit numai din astfel de exemplare umane, atunci i-am putea da dreptate lui Nichifor Crainic împotriva bătrânului Miron Costin: nu este bietul om sub vremi, ci vremile pot sta sub om, căci voinţa de fier a omului adevărat "poate frânge grumazul monstrului"...

Pe Athena Radu n-a înfrânt-o nici prigoana anilor '38-'41, nici teroarea satanică a comunismului, în ale cărui temniţe s-a purtat exemplar, pierzându-şi în parte sănătatea fizică, dar triumfând moral, şi apucând să vadă, cu câţiva ani înaintea morţii, agonia şi destrămarea Golemului roşu.

Acum, într-o dreaptă retrospectivă, figura Athenei Radu se profilează în smerita ei exponenţialitate; ea a intruchipat, până în ceasul din urmă, o realitate esenţială a dăinuirii noastre: **eroism feminin**, ce a vegheat discret, dar energic lupta bărbătească a eroilor noştri ştiuţi şi neştiuţi. Păcat că despre Femeia Română — Mamă, Soră, Soţie sau Fiică — s-a scris atât de puţin, fiind până astăzi insuficient

înţeleasă şi preţuită în drama, cât şi în măreţia ei.

Poate că se va găsi până la urmă cineva care să surprindă într-o carte substanţială tot acest preaplin de dăruire, suferinţă şi demnitate românească şi creştină, mai ales aşa cum s-a manifestat în vâltorile acestui veac, mergând până la experienţa limită a închisorii de femei, cu atâtea cazuri de martiraj vrednice de pomenire.

Athena Radu a plecat dintre noi cu sufletul curat şi cu nădejdea trează a aureolelor viitoare. Evocarea înfiorată a figurii ei exemplare şi a ultimei mărturisiri de credinţă către cei apropiaţi a fost făcută la Sibiu, în faţa trupului neînsufleţit de vechiul camarad Gheorghe Brahonschi. "Când rămâi atât de viu în conştiinţa alor tăi, se cheamă oare că ai murit cu adevărat?!".

Athena Radu rămâne dreaptă şi vie în faţa lui Dumnezeu şi în tainiţele inimilor noastre. Ea a devenit un crâmpei de veşnicie românească.

"PUNCTE CARDINALE"

"UNDE SÎNT CEI CARE NU MAI SÎNT?"

În ziua de 15 aprilie 1993, în incinta Penitenciarului din Galaţi, s-a ţinut o slujbă de pomenire în memoria martirilor care au murit în această închisoare în perioada 1948-1964. Slujba a fost oficiată de un sobor de preoţi, foşti deţinuţi politici, printre care şi preşedintele Filialei Galaţi a ASOCIAŢIEI FOŞTILOR DEŢINUŢI POLITICI DIN ROMÂNIA, părintele Capotă.

Întru aducere aminte a fost dezvelită o placă de marmură cu următorul text: "**În răstimpul anilor 1948-1964 închisoarea aceasta a fost transformată de regimul comunist într-un loc de cruntă torturare a românilor care, neştiuţi la număr, au luptat, fiecare după puterea lui, împotriva răului comunist**".

Rememorând acele triste vremuri, părintele Capotă a vorbit în faţa celor prezenţi la această solemnă comemorare despre datoria supravieţuitorilor "*de a-i pomeni pe cei morţi şi a aduce la cunoştinţa generaţiilor tinere atrocităţile săvârşite în temniţe de călăii fără Dumnezeu şi fără neam, aşa cum a fost sângerosul Goiciu, care s-au pus trup şi suflet în slujba scopurilor criminale ale regimului comunist*".

La rândul său, d-l Constantin Ticu Dumitrescu, preşedintele ASOCIAŢIEI FOŞTILOR DEŢINUŢI POLITICI DIN ROMÂNIA, a vorbit despre închisoarea din Galaţi ca despre una din "*citadelele luptei românismului, între zidurile căreia au fost deţinuţi, în regim de exterminare, personalităţi de talia lui Iuliu Maniu şi Ion Mihalache. Deşi mai puţin cunoscută, nefiind menţionată nici măcar în «Memorialul durerii», închisoarea de la Galaţi a fost totuşi, unul din principalele instrumente prin care comunismul a vrut să distrugă elita şi speranţele acestui neam*".

Revenind la starea de spirit din zilele de astăzi, d-l Dumitrescu a acuzat actuala Putere şi,în primul rând,pe principalul ei reprezentant, preşedintele Ion Iliescu, că niciodată nu a rostit o frază măcar în care să recunoască jertfa şi importanţa rezistenţei foştilor deţinuţi politici în lupta împotriva comunismului şi în procesul de edificare al noii Românii pe ruinele lăsate moştenire de regimul pe care Domnia Sa l-a slujit, în trecut, cu credinţă şi devotament.

Într-o atmosferă emoţionantă, unii dintre tinerii de atunci, bătrâni acum, dar încă drepţi, au recitat poezii de Radu Gyr şi Nichifor Crainic. Am văzut ochi înlăcrimaţi şi la tinerii care au venit să se alăture celor bătrâni pentru a cinsti memoria bunicilor şi părinţilor lor. Şi chiar cerul a vărsta, preţ de câteva clipe, lacrimi la întrebarea tragică: **"Unde sînt cei care nu mai sînt"**.

Marian GANEA

NĂDEJDILE ÎN-DREPTĂRII

urmare din pagina 1

recţia dreptei poate recurge la politică de sus în jos, adică dinspre înălţimea unei memorii martirice fără egal în trecutul nostru către cercul necesar al "vieţii" obşteşti.

Asta nu înseamnă ca noua generaţie să jongleze cu imponderabile în timp ce neo-bolşevismul bântuie prin ţară ca un cadavru cochet. Când spun că suntem prima generaţie care poate **coborî spre politic**, mă refer **la avantajul de a repune politicul la locul său în ierarhia valorilor şi practicilor umane voite de Dumnezeu**. Ne putem situa mai bine în ordinea de sus decât au putut-o face părinţii noştri, prinşi în dialectica interbelică a "modernizării" României, adică în acea aventură soldată, cum se ştie, cu oroarea yaltistă. Căci un lucru e sigur: nu ne mai putem întoarce înapoi decât direct cu preţul unei nevroze (colective) de compulsiune regresivă. Şi nici înainte nu putem merge eternizând o "tranziţie" care nu este onestă nici ca premize nici ca punct terminal şi care, oricum, sfidează nu doar **"drepturile"**, dar chiar şi **realitatea** generaţiei care a răsturnat comunismul. Nu e nevoie să alunecăm în isteria unicităţii. E suficient să înţelegem că noi ca români (şi alături de noi generaţia tânără din tot fostul bloc estic) avem posibilitatea de a închipui şi asuma un alt mod istoric, o altă casă natală, un alt fel de a fi în faţa lui Dumnezeu. Refuz să cred că vreme de 45 de ani am fi fost nişte simpli cobai în laboratorul utopic al Internaţionalei a III-a. În alţi termeni, adevărul rezistenţei noastre la comunism nu se va putea afirma decât dacă vom interpreta experienţa ateismului totalitar ca pe **un studiu într-un parcurs religios**, ca pe o etapă în urma căreia luminile noastre vor fi crescut pe măsura suferinţelor îndurate. Altminteri neantul ar purta chipul unei ruşini inexpiabile, iar desfacerea noastră ca neam ar primi sensul unei morţi meritate.

În atitudinea globală a acestei generaţii există deja germenii unui fenomen enigmatic, a unui proces care, fără a se reduce la pariul unei căi de mijloc către "capitalism" şi "comunism", îşi implântă rădăcinile într-o chestionare radicală a condiţiei umane. Chemarea căreia va trebui să-i răspundem se ridică mult deasupra unei vulgare pragmatici politice, făcând să răsune — de pe acum — sunetul **deopotrivă iconoclast şi smerit** — al unei noi religiozităţi. Aici va trebui să "lucrăm" via incertitudinilor şi a erorilor moştenite de la o societate în care frontiera dintre călăi şi victime se suprapunea aceleia dintre apostazie şi laşitate. Aici va trebui să ne cunoaştem în sfârşit puterile, fără a mai risipi majuscule şi fără a dramatiza, autocomplezent, starea de fapt. Dacă dreapta noastră credinţă va tânji necurmat către Dreapta Tatălui, adică spre "spaţiul" christic, atunci decomunizarea mentalităţilor şi emergenţa unei noi realităţi spirituale ni se vor adăuga nouă, în nedezminţita logică a Scripturilor.

Ne sunt de trebuinţă nu doar visările transfiguratoare sau exerciţiile de stil. Ceea ce ne lipseşte vizează cunoaşterea, contactul ziditor, curajul mărturisirii, delimitarea faţă de alte generaţii, strângerea laolaltă a propriilor energii, începută parţial prin stabilirea "punctelor cardinale". E păcat că pe fondul prea deselor noastre crize de scepticism, uităm acoperişul Bisericii, uităm că prin Botez suntem deja mădularele unui Trup, uităm, altfel spus, acel "Îndrăzniţi!" pe care se întemeiază biruinţa lui Hristos...

SMERITA CONTRIBUŢIE LA INTERNAŢIONALA LUI HRISTOS (I)

Recunosc; din fragedă tinereţe, sub influenţa lecturilor din Vasile Conta şi fascinat de armoniile matematice, pe care tocmai le descopeream, aveam o mare, puerilă încredere în valorile, rigorile ştiinţei. Pe măsură însă ce, ca să înţeleg, a trebuit să accept evenimentele nu în logica ci cu probabilitatea realizării lor, pe măsură ce constatam stagnări, răsuciri, înapoieri, întoarceri din drum, am fost nevoit să renunţ la comoda definiţie a lui H. Spencer, după care totul evoluează "de la simplu la complex, de la nedefinit şi incoerent la coerent" şi să mă mulţumesc cu formularea lui S. Chodak: "evoluţia este creşterea sistematicităţii", după ce am văzut cum Kurt Gödel a demonstrat, în teoria complementarităţii sistemelor formale, utopismul ideii că se poate obţine o matematică pură (una care să nu aibă nici un raport cu semantica) oricare ar fi sistemul de reguli alese iniţial, sau sistemul de axiome, după ce am rămas stupefiat de afirmaţia lui Bertrand Russell: "Matematica tratează despre lucruri despre care nu ştie ce sunt şi ea constă în enunţuri despre care nu ştie dacă sunt adevărate sau false", ardoarea mea pentru ştiinţă a scăzut până la nivelul ce impunea concluzia: "Nu acesta e drumul". Dacă nu pe aici se poate ajunge la Adevăr, atunci pe unde? Care e calea?

Nu ştiu cât timp aş fi irosit, nu ştiu dacă singur aş fi găsit-o; am avut noroc. Oricât de ciudat le-ar părea unora, eu cred că trebuie să le fiu recunoscător celor ce m-au judecat şi condamnat (n-am nici un merit în asta) ei m-au silit să urmez, timp de opt ani, marile facultăţi ale rezistenţei, răbdării şi introspecţiei care au fost temniţele. Academiile puşcăriilor au fost pentru toate neamurile, călcate de tăvălugul roşu al ateismului, marile universităţi ale regăsirii lui Dumnezeu; sunt un privilegiat.

Prin închisorile comuniste au trecut mulţimi de oameni. Se aflau acolo preoţii tuturor confesiunilor şi oameni de rând, practicanţi ai tuturor religiilor. Paznicii însă, cei care aveau puterea, erau cei fără Dumnezeu. Acolo am putut să le văd alături cele două mari daruri ale Duhului: vitejia şi smerenia. Viaţa trăită, prea multă vreme, în condiţii diferite de cele firesc umane, permanenţa torturii şi vecinătatea morţii, au dat celor care au trecut pe acolo o altă viziune, o altă perspectivă, o adâncime, o deosebită acuitate a simţurilor, altfel de neatins, activarea unor sensibilităţi suprasenzoriale. Supravieţuirea însăşi, în acele condiţii, e un miracol. Timpul petrecut în închisorile comuniste, socotit în ani, deşi unităţile acestea de măsură, bune pentru lumea normală, acolo operează abuziv, e o vreme a profunzimii şi nu a întinderii, e spaţiul gândurilor adânci, al trăirilor la limită, al iluminărilor fulgerătoare şi al tâlcurilor nebănuite, doar în parte, cu taină desluşite. Nu spun o noutate: criza ţării şi a lumii e o criză morală, dar ea devine şi mai evidentă prin lăsarea de-o parte a celor ce ascund comorile de înţelepciune şi bună credinţă, prin scoaterea în faţă a celor ce n-au nici o ruşine; despre conştiinţă nici nu poate fi vorba. Ei nu găsesc ceva mai bun decât să agite, spre exemplu, "pericolul" maghiar. Au, ca aliaţi în inconştienţă, pe cei fără minte din tabăra adversă.Dar, oameni buni, amintiţi-vă, înţelepciunea vine încet, cu greu, pripeala, nesăbuinţa, ne erau mereu la îndemână. Puneţi-vă şi în situaţia celuilalt. Ungurii ne sunt vecini,sunt aproapele nostru. Vorbele umflate, grozăviile cu trecutul războinic, infatuările sunt puerile. Să-i înţelegem, sunt un popor urgisit de soartă şi de istorie, de două ori strivit cu tancurile la interval de nici doisprezece ani, în 1945 şi în 1956; cine mai bine ca noi românii se cade să-i înţelegem, şi când au greşit, să-i ierte, ca să ni se ierte şi nouă.

Sunt timpuri grele. Se cere să ne rupem de omeneasca noastră comoditate şi, făcând un efort, să ne detaşăm, să ne punem în situaţia celuilalt, să judecăm ca şi când am fi în locul lui, în starea lui, în sufletul lui. Cum altfel te poţi socoti cinstit? Nu cunosc virtute mai mare, mai rară, ca cinstea sufletească. Să fim cinstiţi cu inima, înfrângându-ne pornirile pătimaşe, şi-n numele Celui care a luat asupra Lui păcatele lumii, să cerem Tatălui Ceresc să ţină neamul românesc departe de demenţa violenţei ce stă să incendieze întreaga lume.

* * *

CINSTEA SUFLETEASCĂ

Constantin Iorgulescu

Canal. La şantierul Taşaul săpam şi încărcam pământ în vagoane. Toată ziua, toată săptămâna, de luni până luni. Duminica? Cine să îndrăznească s-o ceară noului comandant? Acesta era Lazăr, un evreu; legionarii, dar şi ceilalţi "bandiţi", trebuiau să o simtă. Teroare, e puţin spus. Istovire fizică, de asemeni. Era toamna şi iarna lui 1951. Ieşeam pe poartă la ora cinci, pe întuneric, şi reveneam în colonie pe la ora opt, tot pe întuneric. S-a făcut reorganizarea pe categorii de pedepse. Am fost mutat la brigada A2, condamnări mari. În primire m-a luat "pontatorul", Virgil Bordeianu, student reeducat la Piteşti, ulterior condamnat în procesul Ţurcanu, şi m-a dat în grija şefului de dormitor, un oarecare Davidescu, fost ceferist, fost membru de partid, rămas credincios, şi-n închisoare, liniei partidului. Ca să nu pot face nici o mişcare, din dosar reieşea că sunt un element foarte periculos, mi-a dat un loc pe priciul de jos, chiar în cap, lângă şef. Davidescu dormea într-un pat singur, patul fiind instalat la capătul priciului. Ne despărţea doar scândura din margine. De cealaltă parte îl aveam, împărţind cu el aceeaşi saltea, pe comandorul Micu, un om tăcut cu care mă înţelegeam bine, prin semne. Vorbitul, oricare, în acea vreme era cu mare risc.

Iarnă cu crivăţ de stepă; foame, teroare, istovire, tesniune nervoasă. Până şi turnătorii ajungeau la limita de rezistenţă. De la un timp am observat că Davidescu, şeful meu direct, mă luase la el în grupă, începe să piardă din zel. Zilnic trebuia să vorbească, să le spună civililor, tot ceferişti, unde şi cum să bage vagoanele la încărcat. Aceştia îi şopteau, probabil, şi alte lucruri, poate mesaje de acasă. La un moment dat "şeful" a lăsat-o mai moale cu teoriile comuniste, cu discursurile ce ni le ţinea în timpul lucrului; el vorbea şi noi încărcam. Ce a început să-l roadă nu ştiu. Oricum, marşul trimfal al socialismului slăbise cadenţa iar prăbuşirea "iminentă" a capitalismului se lăsa aşteptată.

Seara, ajunşi în colonie, ne spălam sumar, sorbeam "mâncarea" de morcov, varză şi păstârnac, abia aşteptând să ne trântim "ca vitele", să ne odihnim. Dar odihna noastră nu era nici măcar ca a dobitoacelor pentru că ele dorm sau rumegă fără grijă. La noi însă, deşi nu se discuta, nici măcar nu se şoptea, din priviri, prin semne se transmitea. Noaptea, unii erau chemaţi, sculaţi din somn şi duşi. Dar nu la administraţie, cum li se spunea, ci la brigăzile de studenţi, unde erau bătuţi, "reeducaţi". Somnul nostru era în permanenţă vegheat — de primejdii.

Într-o noapte m-am trezit. Eram perfect lucid. Aşa mi se părea. Stăteam în mijlocul dormitorului, în picioare, şi-i priveam pe cei ce dormeau, îi vedeam pe toţi bine, până şi pe cei de pe priciul de sus. Erau cufundaţi în somn, fiecare pe locul lui, unul lângă altul. M-am uitat atent la cei de jos. Întâi era şeful, apoi eu, comandorul ţinea o mână sub cap,dormea ca un copil, eu stăteam pe-o coastă, învelit strâns în pătură, ca o mumie. Davidescu dormea chircit, cu genunchii la gură. În timp ce îl priveam mă cuprindea frica. Ştiam, nu ştiu cum, dar ştiam că şeful are un coşmar. Îl vedeam cum tremură sub miţoasa cu care era învelit, vedeam că se zbate în ghearele unei spaime de moarte şi la rândul meu începeam să fiu îngrozit de cele ce vor urma. Încercam să mă mişc din loc dar nu reuşeam. Îmi vedeam corpul inert, neajutorat, la discreţia omului înnebunit de groază. Eram singurul om de lângă el. Ce va face în disperare? Mă va lovi? Mă va strânge de gât? Şi în momentul acela de încordare am văzut cum îşi scoate un braţ de sub pătură, cum întinde mâna către mine, cu degetele răsfirate, îndoite, gata să mă apuce. În clipa aceea ca ars, ca electrocutat, am sărit drept în picioare, cu pumnii strânşi, să mă apăr. Davidescu însă stătea pe marginea patului său, cu picioarele goale pe podea, cu mâinile apăsându-şi pieptul, cu gura căscată, n-avea aer, nu putea să-şi recapete respiraţia. Am stat, l-am urmărit să văd ce face, poate e nevoie să-l ajut. În cele din urmă, cu greu, şi-a luat galenţii în picioare, s-a sculat şi s-a dus la spălător. Am auzit robinetul. M-am culcat la loc şi am adormit imediat, că nu l-am mai auzit când a intrat în dormitor.

La cele întâmplate în timpul nopţii m-am gândit abia a doua zi, în timp ce încărcam pământul şi trăgeam cu coada ochiului la şef. Era palid şi foarte tăcut. Referitor la cele întâmplate n-a scos un cuvânt. Mai târziu am reflectat la acel vis. Era limpede că nu Davidescu mă trezise. Atunci de unde am ştiut că are un coşmar? Cum am putut să stau,la oarecare distanţă şi să privesc, ca un străin, corpurile întinse, adormite, printre care şi pe al meu? Prin dedublare? În această stare, fără să mi se spună,am ştiut ce trăia vecinul. Mai târziu, amintindu-mi, mi-am spus ce bine ar fi dacă, din când în când, am putea să ne dedublăm şi punându-ne în starea sufletească a celuilalt să-l înţelegem, simţindu-l; situaţia n-ar fi cum e. De la vecinii sârbi şi până-n Africa de Sud lumea e unul şi acelaşi coşmar.

Episcopul reformat de Oradea, Laszlo Tökes, interpretând unele date statistice, constată o decădere, pe anume planuri, a maghiarilor din Transilvania şi acuză o subtilă, premeditată "purificare etnică". Eu, constatând o gravă decădere materială şi morală la români, găsesc că vinovaţi suntem noi înşine, nu străinii. Clasa conducătoare a ţării e singura răspunzătoare şi de deciziile eronate precum şi de tolerarea, câtă e, a influenţei dăunătoare a străinilor. Cauza răului apare la televizor. E suficient să-l vezi pe premierul Văcăroiu, dându-şi explicaţiile, ca să nu mai fie nevoie să dai vina pe alţii şi, în plus, să te lămureşti de ce România apare în ochii străinilor drept o ţară de handicapaţi. "Dacă ăsta e prim-ministru, cum vor fi ceilalţi?" se poate întreba oricine.

Consider că starea lumii evoluează spre rău. Salvarea ei nu poate veni nici din vicleşugurile politicii, nici din crimele, profesionist executate de "serviciile de informaţii". Dacă nu veţi fi ca unii din aceştia, spunea Isus, arătându-i pe copii, nu veţi vedea împărăţia cerurilor. Salvarea nu poate veni decât de la curăţenia sufletească, de la conştiinţa nepătată. Vorbelor li s-a ştirbit înţelesul ca să lovească în esenţa lor, în Cuvânt, minciuna a luat locul adevărului, crima se dă drept virtute, şi mişelia nu se mai mulţumeşte cu loviturile ascunse, cu locuri dosnice, ci iese în faţă, apare în parlament, dă lecţii. Cum e posibilă atâta înşelăciune, atâta decădere? Cum poate fi oprit răul ce se întinde? O spune răspicat apostolul Pavel în a sa a doua epistolă către Tesalonicieni (2, 12): "... să fie judecaţi cei ce n-au crezut adevărul, ş-au găsit plăcere în nedreptate".

Două sunt darurile pe care mi le-au făcut temniţa. Două descoperiri, două confirmări, două certitudini. Prima anume e aceea că viaţa ce-o trăim nu e unică, nu e singura. Că există, reală, concretă, o lume transcendentă, cea care scapă celor cinci simţuri primare, cea pe care salariaţii satanei se străduiesc, prin toate mijloacele, să o ascundă, s-o treacă sub tăcere, distrăgând atenţia mulţimilor, prin zgomot, insolenţă, cultul materiei ş-al nesimţirii, lumea ce determină viaţa noastră fără s-o ştim, lumea în care rămân scrise rugăciunile şi păcatele noastre, lumea în care sunt "cei care nu mai sunt".

A doua mare descoperire făcută mie de viaţa în temniţă este aceea că lupta de salvare a neamului românesc, pentru ca şi el să stea de-a dreapta, la picioarele tronului lui Dumnezeu, a început la 24 iunie 1927 când trimisul Arhanghelului a rostit: "Să vină în aceste rânduri cel care crede nelimitat."

Dar despre asta, dacă o să-mi ajute Dumnezeu, am să vă vorbesc în numărul viitor.

EUROPA moare la Sarajevo (III)

Gabriel Constantinescu

Vae victis! În Cartea a V-a a operei sale **Ab Urbe condita libri**, Titus Livius relatează că în anul 390 î.d.Ch., după ce au rezistat timp de şapte luni asediului galilor asupra Capitoliului, nemaiavând hrană, romanii au fost obligaţi să capituleze. Brennus, conducătorul galilor, a cerut învinşilor o despăgubire de 1000 de livre de aur pentru a se retrage din Roma. De nevoie, cererea le-a fost acceptată, dar în timp ce aurul era cântărit, tribunul Q. Sulpicius a observat că galii au pus pe cântar greutăţi false, mult mai mari. La protestul tribunului, "*trufaşul prinţ gal, în batjocură, şi-a aruncat atunci şi sabia peste greutăţi, rostind în auzul romanilor aceste cuvinte greu de îndurat: «Vai de cei învinşi!»*".

Cuvintele puse de Titus Livius în gura lui Brennus s-au dovedit, pentru cei învinşi, adevărate în toate timpurile. Şi înainte de a fi fost rostite şi după aceea. Aceasta nu înseamnă că, cel puţin pe plan teoretic, dreptul nelimitat al învingătorului asupra învinsului a fost acceptat ca un fapt de la sine înţeles, ca o fatalitate istorică. Este meritul gânditorilor din Renaştere de a fi deschis şi în acest domeniu o nouă perspectivă. Martori ai ororilor săvârşite din cauza fanatismului religios în războaiele din secolele XVI şi XVII, o serie de gânditori şi-au pus întrebarea dacă starea de război suprimă cu desăvârşire normele morale şi justiţia în raporturile dintre oameni. Desigur că războiul în sine, bazându-se numai pe forţa brutală este o negare absolută atât a normelor morale cât şi a normelor de drept, dar această negare nu implică şi anularea caracterelor fundamentale şi permanente care definesc fiinţa umană, indiferent dacă este vorba de cei care provoacă şi conduc conflictele armate sau de cei care se înfruntă pe câmpul de luptă. Chiar dacă în război omul se comportă foarte puţin uman, obligaţia lui fiind să-şi distrugă potrivnicul, această obligaţie nu-l scoate în afara umanităţii pe durata desfăşurării ostilităţilor.

Din rândul gânditorilor care au meritul de a fi sesizat şi semnalat faptul că, oricât de reprobabile şi în contradicţie cu dreptul divin ar fi războaiele, ele sunt totuşi acte umane şi ca atare cei ce participă la ele trebuie să respecte o serie de reguli deduse din natura omenească, se detaşează figura filosofului olandez Hugo Groot, latinizat Grotius, după obiceiul timpului (1583-1645). Din numeroasele sale scrieri, cea care a rămas până astăzi, aşa cum o caracterizează P.P. Negulescu în capitolul pe care i-l dedică în Filosofia Renaşterii, "*un monument al cugetării politice universale*", este tractatul **"De jure belli ac pacis libri tres"** (Trei cărţi despre dreptul războiului şi al păcii).

"*Am văzut în toată lumea creştină*", scrie Grotius în discursul preliminar al operei sale, "*o stare de vrăjmăşie care ar face să roşească chiar şi pe barbari: războaie începute sub pretexte neînsemnate sau fără nici un pretext şi conduse fără nici un respect pentru legile divine şi umane, ca şi cum o simplă declaraţie de război ar trebui să deschidă poarta tuturor crimelor*". Pornind de la această constatare (Tractatul a apărut în anul 1625, în plină desfăşurare a Războiului de treizeci de ani, unul din cele mai sângeroase războaie care a pustiit Europa) Grotius se întreabă dacă armatelor care acţionează în timp de război le este îngăduit să facă orice. Răspunsul este categoric, **nu**. Deşi războiul este în principiu o negare a dreptului, aceasta nu înseamnă că orice normă de drept este suprimată. "*Legile amuţesc în mijlocul zgomotului armelor*", afirmă filosoful olandez, "*dar numai legile păcii, legile vieţii civile şi ale tribunalelor publice, nu şi legile eterne şi valabile pentru toate împrejurările, adică legile nescrise ale naturii*".

Sintetizând ideile lui Grotius cu privire la modul în care ar trebui duse războaiele, atunci când ele au devenit inevitabile, precum şi regulile ce ar trebui respectate în timpul ostilităţilor, P.P. Negulescu scrie în lucrarea citată mai sus: "...*Calamităţile pe care le provoacă întrebuinţarea forţei în război, trebuie reduse, pe cât posibil, la strictul necesar. Trebuiesc, dar, evitate toate cruzimile şi toate devastările inutile care se comit de regulă, din nefericire, asupra oamenilor fără apărare şi asupra averii lor. Adevăraţii duşmani sunt soldaţii în luptă şi, în general, purtătorii de arme. Toţi ceilalţi, bătrânii, copiii, femeile şi, în genere, oamenii dezarmaţi, trebuiesc cruţaţi. Grotius se ridică mai ales cu tărie împotriva siluirii femeilor de către soldaţi, care, împreună cu jaful, intrau în obiceiurile timpului său şi se practicau pe scară foarte întinsă. Din toate crimele ce însoţesc, fără nevoie, starea de război, violarea femeilor este, zice el, cea mai josnică, cea mai odioasă. În sfârşit, pe lângă cruţarea particularilor fără apărare, armatele în luptă mai sunt datoare să ocrotească pe toţi muncitorii pacinici, pe toţi cei ce fac* **«tăria şi lumina»** *popoarelor — pe plugari, pe meseriaşi, pe negustori şi pe cărturari. Iar instituţiile de cultură, şcoalele, bibliotecile, academiile, precum şi monumentele ce păstrează în amintirea posterităţii mărturiile scumpe ale trecutului, trebuiesc respectate în mod absolut. Căci scopul războiului nu este distrugerea cu orice preţ, distrugerea pentru ea însăşi. Scopul lui este numai să apere interesele popoarelor, când nu pot fi apărate altfel. Intrând, dar, în luptă, oamenii nu trebuie să uite pentru ce se bat şi să rămână leali şi umani, purtându-se totdeauna aşa, încât să nu facă imposibilă restabilirea păcii. Altfel războiul merge mai departe decât scopul său, prefăcându-se în cea mai stupidă îndeletnicire ce se poate închipui, în distrugerea vieţii şi averii oamenilor pentru plăcerea de a le distruge*".

Dar Grotius nu este numai un moralist care condamnă abuzurile săvârşite în timp de război şi nici un umanitarist care respinge şi condamnă războiul ca atare, propovăduind pacea eternă, aşa cum face Erasmus în lucrarea sa **"Querela pacis"**. În timp ce Erasmus îşi încheie mica sa scriere cu un apel călduros adresat intelectualilor din toată lumea de a opune cu hotărâre "*absurdităţii bestiale şi anticreştine*" a războiului ideea unei umanităţi capabilă să se ridice deasupra diferenţelor şi diferendelor dintre naţiuni, adoptând concepţia unei religii universale a păcii şi concordiei, Grotius, spirit realist, este conştient că războaiele nu pot fi eliminate din existenţa umană. Ceea ce însă se poate face, este introducerea unui sistem de reglementări cu privire la modul de purtare a războaielor, a căror respectare ar avea darul să interzică şi chiar să sancţioneze actele de violenţă inutile, acelea care nu contribuie la atingerea scopurilor urmărite de beligeranţi.

Pe lângă contribuţia sa la elaborarea concepţiei despre dreptul natural ca un complex de principii filosofice permanente, deduse din natura omenească, Grotius, alături de filosoful şi teologul spaniol Francisco Suarez (1548-1617), urmând linia de gândire iniţiată în cadrul Universităţii din Salamanca, pune bazele dreptului internaţional modern. Din acest domeniu de probleme şi preocupări, deosebit de importante pentru evoluţia Europei moderne, meritul lui Grotius este de a fi întemeietorul capitolului din dreptul internaţional denumit "*dreptul războiului*" pe care îl dezvoltă sub forma unor recomandări de reglementare în cea de a treia carte a opului **"De jure belli ac pacis"**.

Pornind de la întrebarea ce este şi ce nu este permis statelor aflate în conflict armat, Grotius analizează sistematic principalele probleme de neevitat într-un război, încercând să le găsească soluţii în spiritul dreptului natural. Dreptul statelor de a dispune de proprietatea particulară a supuşilor pentru necesităţi militare, procedura ce trebuie respectată la declararea unui război, dreptul de a ucide inamicul, dreptul de a folosi pedeapsa cu moartea asupra duşmanului, situaţiile în care pot fi aplicate represalii, cum trebuiesc privite distrugerile, devastările şi jaful asupra teritoriului inamic, cum se procedează în cazul capitulării inamicului, cum se încheie un armistiţiu, comportamentul faţă de ostateci şi de bunurile luate zălog, cum se procedează la repatrierea prizonierilor de război, încheierea tratatelor de pace, sunt capitolele asupra cărora se concentrează gânditorul olandez.

Ideile lui Grotius, referitoare la problemele menţionate mai sus, nu au încremenit în paginile unui op politico-filosofic şi nici în rafturile bibliotecilor. Ele au trezit interesul multora din contemporanii săi implicaţi direct, cu posibilităţi de decizie, în evenimentele majore ale timpului. Asa de pildă, regele Gustav-Adolf a purtat cu sine în toate campaniile sale cartea lui Grotius şi, printre cărţile ce s-au găsit în cortul său, când a căzut în bătălia de la Lutzen, se afla şi tractatul **"De jure belli ac pacis"**. De asemenea, se zice că, datorită influenţei gânditorului olandez, regele Ludovic al XIV-lea a renunţat să poarte, aşa cum hotărâse iniţial, un război de exterminare împotriva Olandei.

Dar nu numai atât. O privire atentă asupra modului în care au fost duse războaiele în perioada care se întinde de la terminarea Războiului de 30 de ani până la cel de al doilea Război mondial poate conduce la concluzia existenţei unui proces de *umanizare* a războaielor, dacă, forţând oarecum sensurile, asociaţia ideii de *umanizare* cu realitatea brutală care este războiul, este totuşi posibilă. Pentru "*umanitariştii de profesie*", pentru cei care şi-au făcut din "*lupta pentru pace*" o îndeletnicire rentabilă, o astfel de împerechere este o blasfemie. Pentru ei războiul trebuie să dispară din repertoriul actelor umane. Cei însă care au participat efectiv la războaie, ca şi cei care participă în prezent la încleştări armate, aşa cum este războiul dintre sârbi şi musulmani din fosta Jugoslavie, ştiu cât de important este să se respecte un minimum de reglementări cu privire la desfăşurarea ostilităţilor, reglementări înscrise în convenţii şi tratate internaţionale, după cum, de asemenea, ştiu ce înseamnă să nu se respecte aceste reglementări. Ei ştiu cât de important este să se respecte interdicţia utilizării armelor chimice, interdicţia folosirii gloanţelor explozive dum-dum, să se acorde asistenţă medicală răniţilor, indiferent de tabăra din care fac parte, să nu se comită abuzuri asupra populaţiei civile, să se acorde prizonierilor de război un tratament omenos etc. etc. etc.

+

A fost o vreme când războaiele se purtau între armate, cruţându-se, atât cât era cu putinţă, viaţa şi avutul populaţiei civile de inevitabilul cortegiu de abuzuri şi suferinţe care se produc atunci când se face apel la "*ultima ratio regis*", la glasul tunurilor. După terminarea ostilităţilor, cei care căzuseră pe câmpul de onoare erau plânşi de familii şi cinstiţi ca eroi de ţările lor, indiferent dacă ţara care îi trimisese să lupte era învingătoare sau învinsă. Prizonierii de război se întorceau la casele lor, iar populaţia din zonele devastate de operaţiile militare se aşternea la muncă, străduindu-se să şteargă urmele distrugerilor. Conducătorii de state îşi încheiau conturile, aşezându-se la masa tratativelor, se ajustau frontiere, se fixau reparaţii şi despăgubiri pe care învinşii urmau să le plătească şi, ceea ce era mai important, se restabilea pacea.

Aşa a fost până la cel de al doilea război mondial, căci odată cu izbucnirea lui, toate rânduielile de până atunci cu privire la război şi pace s-au schimbat din temelii. Sfârşitul acestui carnagiu generalizat la scara întregii planete nu a adus sentimentul de uşurare, despre care afirmam mai sus că însoţea, în trecut, încetarea ostilităţilor. Dimpotrivă, adevăratele tragedii au început odată cu distrugerea armatelor inamice şi capitularea necondiţionată a rămăşiţelor lor, cu obţinerea victoriei. Atât timp cât învinsul mai purta încă o armă în mână putea să spere că va fi capabil să-şi apere viaţa şi demnitatea. De îndată însă ce i s-a luat arma din mână, atât el, cât şi cei ai lui, rămaşi înapoia frontului, în ţară, au fost despuiaţi de drepturile elementare umane, viaţa şi bunurile lor fiind total la discreţia învingătorului.

Cât de cumplite au fost ororile săvârşite în timpul celui de al doilea război mondial este aproape cu neputinţă de redat, cu fidelitate, în cuvinte. Dincolo de pierderile de vieţi omeneşti pe câmpurile de bătălie, pe pământ, pe mare şi în aer, provocate de un armament ultraperfecţionat pentru ucidere, "*distrugerile de vieţi omeneşti şi bunuri materiale din plăcerea de a le distruge*", pe care le condamna cu asprime Grotius, au mers în paralel cu ostilităţile propriu zise, depăşindu-le uneori în brutalitate.

continuare în pagina 5

urmare din pagina 4

Deportarea a milioane de oameni pentru a fi supuşi la munci forţate în condiţii *"care ar face să roşească chiar şi pe barbari"*: Exterminarea unor întregi categorii umane numai pentru că aparţineau unor anumite etnii sau pentru că împărtăşeau anumite convingeri politice sau credinţe religioase. Exterminarea prin înfometare şi munci istovitoare a prizonierilor de război, în total dispreţ faţă de convenţiile internaţionale privind tratamentul ce trebuie aplicat ostaşilor inamici, în uniformă, capturaţi. Asasinarea miilor de ofiţeri polonezi la Katyn şi în alte locuri, încă necunoscute, prin împuşcare în ceafă, cu intenţia mărturisită ulterior de a desfiinţa o naţiune, naţiunea poloneză, prin exterminarea intelectualităţii. Bombardamente de teroare, fără nici un scop sau motivaţie militară, aşa cum au fost bombardamentele executate de aviaţia americană şi engleză în noapte de 13 spre 14 februarie 1945 asupra oraşului Dresda,când Germania era evident zdrobită. La data executării acestor bombardamente în oraş nu se afla nici un obiectiv militar de importanţă; se aflau însă cei 630 de mii de locuitori ai oraşului şi peste 500 de mii de civili, bătrâni, femei şi copii, refugiaţi, în faţa puhoiului sovietic, din Silezia. În acea cumplită noapte au pierit la Dresda mai mulţi oameni decât în bombardamentul cu arma atomică de la Hiroshima.

+

După terminarea războiului, învingătorii, fapt fără precedent în istoria modernă, i-au acuzat şi i-au adus în faţa justiţiei atât pe conducătorii taberei învinse, cât şi pe o seamă din subordonaţii lor pentru unul sau mai multe din următoarele patru capete de acuzare: conspiraţie, agresiune împotriva păcii, crime de război şi crime împotriva umanităţii. Simbolul acestei îndoielnice acţiuni de justiţie îl constituie **Procesul de la Nürnberg**.

O primă obiecţiune adusă proceselor pe care învingătorii le-au intentat învinşilor este de ordin juridic. *"Probabil că viitorii istorici vor scrie"*, s-a exprimat Randolph, fiul lui Winston Churchill la aflarea sentinţei pronunţate la Nürnberg, *"că singura importanţă a acestui proces o constituie crearea unui precedent în virtutea căruia învinşii pot fi judecaţi şi ucişi de învingători"*. În acelaşi spirit s-a exprimat şi senatorul american Robert A. Taft: *"Un proces împotriva învinşilor condus de învingători nu poate fi imparţial, indiferent de forma în care se desfăşoară... Deasupra întregii lui desfăşurări pluteşte duhul răzbunării şi foarte rar răzbunarea se identifică cu dreptul. Execuţia celor unsprezece condamnaţi va rămâne timp îndelungat un punct întunecat în istoria americană. Noi am acceptat în acest proces concepţia sovietică conform căreia scopul acestui gen de procese este politic, iar nu juridic"*.

A doua obiecţiune adusă procesului de la Nürnberg, precum şi tuturor celorlalte procese din aceeaşi categorie, este de ordin moral. Fără îndoială că acuzaţii aduşi în faţa instanţelor de judecată au săvârşit acte condamnabile din punct de vedere moral. Dar morala este una singură: atât pentru învinşi cât şi pentru învingători. Ori, a-i aduce în faţa justiţiei numai pe învinşi, în timp ce pentru fapte identice învingătorii sunt absolviţi de vinovăţie, este imoral. Această idee a fost exprimată fără echivoc, deşi destul de tardiv, de Papa Pius XII în anul 1953,la Roma, în faţa participanţilor la un congres în cadrul căruia au fost discutate principiile dreptului penal internaţional.*"Unei persoane neimplicate îi produce un sentiment neplăcut, văzând că după încetarea ostilităţilor învingătorul îl judecă pe învins, în timp ce, la rândul său, învingătorul s-a făcut vinovat de fapte asemănătoare"*.

Lipsa de consistenţă şi consecvenţă morală a proceselor intentate învinşilor se poate vedea şi din următorul fapt. Până în anul 1948, în zonele de ocupaţii vestice ale Germaniei, prin faţa comisiilor de denazificare s-au perindat peste 6 milioane de oameni, suspectaţi de a fi criminali de război. Când însă în anul 1948 a izbucnit războiul rece între Apus şi Răsărit, această procedură care viza întreaga populaţie a Germaniei a fost întreruptă. Puterile occidentale, în faţa ameninţării comuniste, aveau nevoie de Germania şi de germani. Nu-şi mai puteau îngădui să-i pună la zid.

Nu tot acelaşi lucru s-a petrecut însă în lumea comunistă. Pentru Uniunea Sovietică şi pentru ţările intrate în sfera ei de influenţă, cel de al doilea război mondial nu s-a terminat la 9 mai 1945. El a continuat cu aceeaşi intensitate ca şi pe câmpurile de luptă, iar numărul victimelor, în unele colţuri ale lagărului comunist, aproape că l-a întrecut pe cel înregistrat în cei patru ani de război deschis. Şi unul din focarele în care cel de al doilea război mondial s-a prelungit până în ziua de astăzi este Jugoslavia.

+

Regimul partizanilor comunişti, având-u-l în frunte pe Josip Broz Tito, instaurat pe teritoriul Jugoslaviei la 29 noiembrie 1945, şi-a afirmat existenţa printr-o serie de masacre groaznice. Victimele asasinatelor în masă ordonate de guvernul comunist au fost recrutate din următoarele trei categorii: minoritatea etnică germană, prizonierii de război germani şi, nu în ultimul rând, populaţia jugoslavă, *"eliberată"* de armata de partizani de sub *"ocupaţia fascistă"*.

Înainte de cel de-al doilea război mondial, în regatul jugoslav, trăiau 550000 de germani, în mare majoritate şvabi. În anul 1948 grupul etnic german mai număra numai 55000. În 1990 această rămăşiţă va fi încă o dată decimată, deoarece în localităţile în care era concentrată, Isojec, Vukovar, Vincović şi Sarvas au avut loc lupte crâncene între croaţi şi comuniştii sârbi.

Dar răzbunarea comuniştilor lui Tito nu s-a îndreptat numai împotriva etnicilor germani. În capitolul intitulat **Moarte în timp de pace:**, din lucrarea sa **"Geschichte der Deutschen"** (Istoria Germanilor), istoricul Hellmut Diwald relatează fapte şi cifre cutremurătoare cu privire la soarta pe care au avut-o trupele germane, precum şi celelalte forţe armate care au participat la operaţiunile militare împotriva comuniştilor în Jugoslavia. Toţi ostaşii şi ofiţerii din cele trei regimente de sârbi, care în timpul războiului

au luptat împotriva partizanilor, s-au predat la 12 mai 1945 armatei britanice. Trei săptămâni mai târziu, englezii i-au predat, pe toţi, lui Tito. Ei, împreună cu încă 11 mii de sloveni din batalioanele auxiliare care, de asemenea, luptaseră contra partizanilor, au fost împuşcaţi în pădurea din apropierea oraşului Gottsche din Slovenia. O soartă asemănătoare a avut-o şi cea mai mare parte a armatei croate care după încetarea ostilităţilor la 9 mai 1945, s-a predat armatei engleze. Toţi aceşti prizonieri au fost predaţi partizanilor comunişti, deşi se ştia prea bine cum vor fi trataţi de aceştia. Din ordinul lui Tito, 130000 dintre ei au fost împuşcaţi de-a lungul drumului dintre oraşul Bleiburg din Carintia şi localitatea Maribor din Slovenia. Alţi 10000, împreună cu 30000 de croaţi civili, aproape toţi bătrâni, femei şi copii, au fost împuşcaţi în oraşul Mariburg.

După capitularea Germaniei, grupul de armate comandate de generalul Alexander Löhr s-a predat partizanilor; în total 300000 de ostaşi, în uniformă. Din aceşti prizonieri de război, 200000 au fost împuşcaţi prin execuţii în masă. În anul 1949 se mai găseau în viaţă, în Jugoslavia, numai 70000 de prizonieri de război germani. În anul 1947, într-un proces public care a avut loc la Belgrad, generalul Löhr a fost condamnat la moarte şi spânzurat. De altfel în privinţa condamnărilor la moarte a generalilor care au comandat trupe pe front, împotriva lor şi executarea sentinţelor prin spânzurare, comuniştii jugoslavi deţin un lugubru record, neegalat nici chiar de sovietici. După terminarea războiului, ei au spânzurat, în urma condamnărilor la moarte pentru crime de război, 23 de generali germani şi 38 de generali croaţi în frunte cu mareşalul Slavo Kvaternik.

Dar represiunea sângeroasă, dezlănţuită de partizanii comunişti a făcut cele mai multe victime în rândul populaţiei civile jugoslave. Estimări *"prudente"* consideră că în Jugoslavia, după terminarea războiului, au fost asasinaţi în jur de 300000 de civili ca *"trădători"* sau *"colaboratori"* cu inamicul. Alte surse, demne de luat în seamă, consideră că numărul jugoslavilor care, după război, au murit de moarte violentă, se ridică la **un milion**. Milovan Djilas, unul din conducătorii partizanilor comunişti, devenit ulterior un cunoscut opozant al lui Tito şi al ideologiei comuniste, scrie: *"La Comitetul central din Slovenia s-au prezentat reclamaţii de la ţăranii din regiune, care se plângeau că apele carstice subterane au scos la suprafaţă numeroase cadavre"*. În continuare relatează: *"În gropi comune, săpate superficial, grămezile de cadavre intrate în putrefacţie s-au umflat în aşa fel, încât ai impresia că pământul vrea să respire"*. Şi mai departe: *"40000 de albanezi, 6000 de muntenegrini şi 2000000 de croaţi au fost măcelăriţi prin execuţii în masă, marşuri ucigătoare şi procese înscenate pentru imaginare crime de război"*.

+

După anii în care regimul comunist din Jugoslavia şi-a lichidat, fără milă, toţi adversarii, reali sau potenţiali, au urmat patru decenii de teroare exercitată de UDB, aparatul de represiune folosit de Tito pentru a se menţine la putere,echivalentul NKVD-ului şi apoi a KGB-ului din Uniunea Sovietică şi a celorlalte servicii de poliţie politică din ţările subordonate Moscovei. A venit însă momentul Gorbaciov, urmat de dezagregarea Uniunii Sovietice. În această nouă situaţie, în ciuda sprijinului pe care comuniştii jugoslavi l-au primit tot timpul din partea Occidentului, edificiul construit de partizanii comunişti ai lui Tito şi menţinut cu îndârjire de urmaşii lor, s-a năruit, aşa cum s-au năruit peste noapte toate regimurile comuniste din răsăritul Europei. Dar spre deosebire de celelalte state comuniste, unde convulsiunile procesului de tranziţie de la sistemul totalitar la democraţie poartă amprenta eforturilor depuse de beneficiarii vechiului regim de a se menţine la putere, abătându-se cât mai puţin de la ortodoxia comunistă, în Jugoslavia acest proces se desfăşoară sub semnul strădaniilor disperate depuse de sârbi de a menţine sub dominaţia lor, în continuare, celelalte grupuri etnice într-o **Serbie Mare**.

Pentru atingerea acestui obiectiv de cea mai autentică inspiraţie imperialistă, sub privirile îngăduitoare ale lumii civilizate, în primul rând ale Europei occidentale, comuniştii sârbi, sub conducerea premierului Milosević, nu s-au dat înapoi de a folosi aceleaşi condamnabile metode pe care le folosiseră în trecut, în războiul de partizani, pentru *"a nu ceda nici un metru pătrat din pământul sfânt al Serbiei"*. Din fericire, slovenii şi croaţii, ajutaţi numai de voinţa şi hotărârea lor de a se elibera din chingile iadului sârbo-comunist, şi-au dobândit independenţa.

Conştienţi de faptul că,cel puţin deocamdată, Slovenia şi Croaţia au fost pierdute, comuniştii sârbi s-au năpustit asupra populaţiei musulmane, paşnică şi tolerantă, din Bosnia şi Herţegovina, pentru a nu pierde şi aceste două provincii din fostul lor imperiu. În acest scop, pentru a lăsa impresia că războiul din Bosnia este o problemă a provinciei,în care Belgradul nu este implicat, sârbii au creat o armată şi un guvern local sub conducerea vechiului comunist Radovan Karadzić. În ciuda acestei transparente mistificări, armata sârbilor bosnieci fiind în realitate, atât ca încadrare, cât şi ca dotare, alcătuită din unităţi ale armatei comuniste jugoslave, Occidentul, spre dezonoarea lui, a fost bucuros că s-a inventat această explicaţie care îl scutea de obligaţia de a declara Serbia ca agresor şi de a interveni, aşa cum intervenise, cu nu prea mult timp înainte,împotriva Irakului.Dar cum Bosnia nu posedă zăcăminte de petrol, iar bosniecii, deşi musulmani, nu constituie un pericol pentru Statul Israel, acest cumplit măcel care însângerează chipul Europei de mai bine de un an, putea fi lăsat spre rezolvare în seama unor diplomaţi pensionari, domnii Vance şi Owen. Cât despre braţul înarmat al Organizaţiei Naţiunilor Unite, căştile albastre, căci şi această formalitate trebuia îndeplinită, ele au apărut sub comanda unui general francez, în chip de şoferi de autocamioane cu emblema ONU, misiunea lor fiind strict umanitară; transportul de alimente şi medicamente în localităţile încercuite de sârbi şi, în anumite situaţii, cu îngăduinţa asediatorilor, evacuarea răniţilor. Prea puţin, mult prea puţin pentru ceea ce ar avea datoria să facă Statele Unite ale Americii, cea mai mare putere militară, industrială şi financiară din lume, precum şi Comunitatea Europeană, promotoarea unificării Europei şi într-un anumit fel răspunzătoarea morală de ceea ce se petrece în fosta Jugoslavie.

+

Sarajevo 1914 a fost acel "Mane, tekel, fares" care anunţa sfârşitul Europei veacului al XIX-lea. Sarajevo 1993 este avertismentul adresat europenilor că o Europă unită nu va putea fi niciodată clădită pe ipocrizia actualilor conducători. Cine îşi închipuie că soluţia la problema "Unificării Europei" este numai de natură economică şi că rezolvarea ei este de resortul miniştrilor de finanţe din ţările bogate din Occident, greşeşte. Unificarea Europei se va putea înfăptui numai pe un fundament spiritual trainic, inspirat din principiile moralei creştine şi cu respectul deplin al tuturor naţiunilor care ar urma să participe la unificare. Din păcate însă, Sarajevo 1993 arată cât de departe se găseşte Europa de o astfel de împlinire.

Un moralist şi un vizionar: JOSEPH DE MAISTRE

PORTRETE ÎN ETERNITATE

Culmea izbucnirii pozitiviste, "cununa luminilor franceze" din secolul al XVIII-lea, este, fără îndoială, Revoluţia de la 1789. Nimeni nu a putut rămâne indiferent în faţa acestui torent nimicitor, ale cărui ape subterane au fost făcute să clocotească de generozitatea gratuită a "contractului social" sau de zâmbetul răutăcios şi atoateîngăduitor al lui Voltaire. Ea l-a făcut scriitor pe savantul şi magistratul retras într-un univers de pură intelectualitate, Joseph de Maistre, născut în 1754, la Chambéry, Savoia.

Memorie uriaşă,pusă în slujba unor imense lecturi, ce împlineau un comportament moral ireproşabil, el se va apleca asupra evenimentului capital al timpurilor moderne. Punctul său de vedere este necruţător. **Revoluţia este semnul judecăţii divine.** "Consideraţiile asupra Franţei", apărute în 1797, postulează caracterul providenţial al Revoluţiei. Viziunea sa este eminamente teologică şi dacă Michelet a scris "Evanghelia Revoluţiei", Joseph de Maistre este autorul "Apocalipsei" acesteia. Natura ei divină se revelează pentru cel dintâi ca un semn al misteriosului drum omenesc spre viitor, dramatic, dar obscur drum al progresului; pentru J. de Maistre ea înseamnă, dimpotrivă, blestem şi ispăşire înfricoşătoare pentru tulburarea orânduielilor fireşti ale lumii.

Credincios până la moarte principiului regalităţii, el proclamă implacabil caracterul divin al Statului, călăuzit de autoritatea providenţială a Regelui (chiar şi atunci când regele său, care nu l-a iubit niciodată, îl va exila pentru multă vreme la Petersburg, într-un obscur şi incomod post diplomatic, departe de familia sa). Aceeaşi netăgăduită intenţie sacră este vizibilă şi în constituţiile statale (el alege exemplul constituţiei engleze). Originea acestora este, după de Maistre, necunoscută în mod direct oamenilor, fiindcă ea pogoară de sus; ele sunt cu atât mai puternice, dacă sunt nescrise; sau dacă, scrise fiind, conţin cât mai puţine articole, căci ele reprezintă mai mult o stare de spirit decât o carte impusă; sunt opera generaţiilor succesive, au crescut încetul cu încetul, iar oamenii, clădindu-le, s-au dovedit a fi adevărate instrumente ale lui Dumnezeu. Numai acest fel de constituţie este valabil, aceea prin care se simte înţelepciunea, dar şi oblăduirea divină. Restul nu sunt decât încălcite şi deşarte legi, pe care nu un miracol al Atotputernicului le va distruge, ci sunt lăsate să piară prin ele însele. Acesta este raportul şi acesta este sensul determinării în istorie, sub specia socialului şi politicului, la J. de Maistre: o unică origine divină ce se răsfrânge neclintit asupra ordinii umane.

În peisajul epocii sale, figura acestui logician viguros şi subtil este unică în felul ei, întâi prin curajul de a arăta semenilor săi deşertăciunile şi primejdiile ce-i pândesc prăpastia "idealului de Om liber" (ce se consideră stăpân, prin şubredele sale simţuri, al legilor Universului), apoi prin vocaţia profetică inconfundabilă,prin geniul rezolutiv pe care l-a imprimat tuturor aserţiunilor sale. Tulburătoare rămân,pentru românii care vedeau în evenimentele din Decembrie un însângerat bicentenar al Revoluţiei franceze,semnificaţiile vizionare pe care le desluşea Joseph de Maistre acesteia din urmă,căci,sufocaţi de acelaşi perfid pozitivism, înlănţuiţi cu obstinaţie în dialectica implacabilă a marxiştilor, mulţi au uitat că nimic din lumea aceasta nu se poate clinti fără voia lui Dumnezeu şi că nu suntem decât **uneltele** prin care se împlineşte această Voinţă.

Marius BĂDIŢESCU

ESEU

DESPRE PRINCIPIUL GENERATOR AL CONSTITUŢIILOR POLITICE ŞI AL ALTOR INSTITUŢII OMENEŞTI (1809)

Caracterul providenţial al constituţiilor

Pentru că omul acţionează, el crede că o face singur; fiindcă are conştiinţa libertăţii sale, el uită că este dependent. În ordine fizică e rezonabil; chiar dacă plantează, de exemplu, o ghindă, e totuşi capabil să priceapă că nu el face stejarul, pentru că vede crescând arborele şi desăvârşindu-se fără amestecul puterii omeneşti; şi că de altminteri nu el a făcut ghinda! Dar în ordine socială, unde este prezent şi făptuitor, e dispus să creadă că el e autorul direct a tot ce se face prin el: cu alte cuvinte, mistria se crede arhitect. Omul e inteligent, e liber, e sublim, fără îndoială; dar prin aceasta nu e mai puţin o unealtă a lui Dumnezeu, după fericita formulare a lui Plutarh, ce îşi găseşte de minune locul aici; "Nu trebuie să ne mirăm, spune el, dacă cele mai frumoase şi cele mai mari lucruri ale acestei lumi s-au făcut prin voinţa şi pronia cerească, dat fiind că cele mai mari şi mai însemnate părţi ale lumii au un suflet; căci organul şi instrumentul sufletului este trupul, iar sufletul este unealta lui Dumnezeu. (...) Prin acţiunile sale, omul este cel mai frumos şi mai priceput instrument din toate câte sunt. (...)" Cea mai dreaptă aplicare a acestei reflecţii o putem găsi în formarea constituţiilor politice, unde, dacă putem spune astfel, omul face totul şi nu face nimic. Comparaţia lui Cicero privitoare la sistemul lui Epicur, cel care voia să clădească o lume din atomi căzând la întâmplare în gol, este foarte binecunoscută: "Aş putea să cred mai degrabă că literele aruncate în aer, ar putea să se aranjeze căzând în aşa fel încât să alcătuiască un poem". Mii de guri au repetat aceste cuvinte, dar nimeni nu a încercat să le completeze. Să spunem că literele aruncate de la înălţimea unui turn ar alcătui în cădere piesa lui Racine ATHALIE. Ce-ar însemna asta? Că o minte a prezidat căderea şi aranjarea literelor.Nici măcar bunul simţ comun nu ar putea trage o altă concluzi Să luăm acum în consideraţie o constituţie politică oarecare, aceea a Angliei de pildă. Bineînţeles că ea nu a fost făcută a **priori**. Niciodată oamenii de stat nu s-au reunit şi nu au zis: "Să creem trei puteri; să le cumpănim în aşa fel încât...". Cu siguranţă nimeni nu s-a gândit la asta. Constituţia este opera circumstanţelor, iar numărul acestora este indefinit. Legile romane, ecleziastice, feudale, obiceiurile saxone, normande şi daneze, războaiele, revoltele, revoluţiile, cuceririle, cruciadele, privilegiile, prejudecăţile şi pretenţiile de orice fel, toate virtuţile, viciile, cunoştinţele, toate greşelile, toate pasiunile, în sfârşit toate aceste elemente acţionează împreună, dând naştere, prin întrepătrunderea lor, unor combinaţii ce se pot multiplica la nesfârşit. Totele au generat, după mai multe secole, unitatea cea mai complicată, echilibrul cel mai subtil de forţe politice din câte au existat vreodată. Şi fiindcă aceste elemente, astfel proiectate în spaţiu, s-au rânduit în chip desăvârşit, fără ca în această mulţime de oameni care au acţionat pe un câmp atât de vast să ştie măcar unul singur, raportându-se la tot, sau să prevadă ce trebuie să vină, înseamnă că aceste elemente au fost îndreptate în căderea lor de o mână de neînvins, superioară omului. Cea mai mare nebunie poate, în acest secol al smintelii, a fost să se creadă că legile fundamentale au fost scrise **aprioric**, în timp ce este limpede că ele sunt opera unei forţe ce o depăşeşte pe cea umană.

Despre nelegiuire şi pedeapsă

Dacă principiul religios a creat totul, absenţa acestui principiu a distrus totul. Secta lui Epicur, pe care am putea-o numi "necredinţa antică",a degradat mai întâi şi apoi a distrus curând toate guvernările care au lăsat-o, din nefericire, să le influenţeze. Pretutindeni, Lucreţiu a fost înainte-mergătorul lui Cezar...

Dar toate experienţele trecutului se estompează în faţa înfiorătorului exemplu dat de ultimul secol (XVIII — n.tr.). Încă ameţiţi de tulburările lui, mai este mult până când oamenii vor avea destul sânge rece pentru a contempla acest exemplu în adevărata lui lumină, şi mai ales până a putea să tragă de aici învăţămintele necesare. Este deci foarte important să ne îndreptăm privirile către această scenă îngrozitoare.

Dintotdeauna au existat pe pământ religii şi dintotdeauna s-au aflat necredincioşi care să le conteste; mereu a fost considerată o crimă necredinţa, căci, cum nu poate exista religie fără un dram de adevăr, tot aşa nu poate fi nelegiuire care să nu se ridice împotriva unui adevăr divin mai mult sau mai puţin mutilat. Dar nu poate exista o adevărată nelegiuire decât în sânul unei adevărate religii şi, ca o consecinţă necesară, necredinţa n-a putut să genereze în vremurile trecute răul la care a dat naştere în zilele noastre, vina ei fiind cu atât mai mare cu cât ea este înconjurată de lumina religiei. Şi astfel trebuie judecat secolul al XVIII-lea, căci din acest punct de vedere el nu seamănă cu nici un altul. Auzim spunându-se în mod obişnuit că veacurile sunt asemănătoare, că veacurile au fost dintotdeauna aceleaşi. Ar trebui însă să ne ferim de aceste maxime generalizatoare, pe care uşurinţa lumii le-a născocit spre a se feri de gândirea profundă. Dimpotrivă, toate secolele şi toate naţiunile manifestă un caracter particular şi distinctiv ce trebuie cercetat cu grijă. Fără îndoială, păcate au fost întotdeauna pe lume, dar cantitatea, natura, calitatea şi intensitatea lor le face să se diferenţieze. Şi chiar dacă necredinţă a fost mereu, niciodată nu a avut loc înainte de sec. XVIII, în sânul creştinismului, o asemenea INSURECŢIE ÎMPOTRIVA LUI DUMNEZEU; şi, mai ales, nu s-a văzut vreodată o conjuraţie atât de pângăritoare a tuturor talentelor împotriva Creatorului. Vodevilul şi tragedia au hulit; la fel — romanul, istoria, fizica. Oamenii acestui veac au înjosit geniul până la nelegiuire şi, după vorbele Sf. Ludovic, "au făcut ca Dumnezeu să se războiască cu darurile sale". Necredinţa antică nu s-a întristat vreodată; uneori raţiona; în mod obişnuit glumea, dar niciodată cu asprime. Lucreţiu însuşi nu merge până la insultă; şi chiar dacă temperamentul lui întunecat şi melancolic îl îndeamnă să vadă lucrurile în negru, chiar atunci când acuză religia că a produs un mare rău, o face cu sânge rece, cu detaşare.

Când Evanghelia a fost vestită lumii, atacul s-a înteţit; dar în acelaşi timp duşmanii au păstrat o anumită măsură. Ei nu apar decât rar în istorie şi sunt în mod constant izolaţi. Nu vom găsi vreo uniune sau ligă formală a acestora; niciodată nu s-au lăsat târâţi până la capăt în nebunia la care au fost martori. Însuşi Bayle, părintele necredinţei moderne, nu se aseamănă deloc cu succesorii săi. În rătăcirile lui cele mai condamnabile nu găsim marea dorinţă de a convinge şi nici tonul nervos şi partinic. El mai mult se îndoieşte decât neagă, expunând argumentele pro şi contra.

De-abia în prima jumătate a secolului XVIII necredinţa devine o forţă. Se întinde peste tot: de la palat la colibă, se strecoară pe nesimţite, mânjind totul; cărările ei sunt neştiute, lucrarea ei ascunsă, însă nimic nu-i poate rezista. Observatorul cel mai atent, martorul efectului, nu reuşeşte însă să descopere mijloacele.

continuare în pagina 7

CÂTEVA INCONVENIENTE ALE DISCURSULUI ANTI-XENOFOB

Cu puțină vreme în urmă apărea la editura **Seuil** un studiu intitulat "Franța rasistă". Autorii, în urma unor anchete sociologice, deduceau persistența rasismului în Franța și descopereau izvoarele acestui fenomen, pe de o parte, în cauze de ordin social, iar pe de alta, în spaima "destructurării ordinii, a culturii și a identității naționale". Autorii recunosc, în același timp, că minoritarii și emigranții au dreptul să-și păstreze, fiecare, specificitatea, fie ea culturală sau religioasă. Este aici marea dilemă pe care autorii studiului și-au propus s-o rezolve fără să fi reușit, deși o formulaseră programatic: concilierea ireconciliabilului. Stigmatizarea celor atinși de morbul xenofob este la fel de pernicioasă și de lipsită de virtualități formative ca și stigmatizarea minoritarilor sau a emigranților. Este o constatare la îndemâna oricui: discursul xenofob și discursul anti-xenofob se întâlnesc în virulența lor reciproc-acuzatoare, anulându-se reciproc. Alăturarea aceasta: francezii care vorbesc de "identitate" dovedesc o "conștiință fantomatică" și sunt "rasiști", în timp ce minoritarii și emigranții au dreptul să-și clameze nestingheriți specificitatea, este cel puțin nepotrivit și poate avea consecințe imprevizibile. Neîndoielnic, și unii, și alții au dreptul la identitate; din păcate, discursul xenofob, ca și cel anti-xenofob pot foarte puțin când e vorba să concilieze între aspecte atât de puțin stabile și de rebele la statistici.

Pecetea de "rasism" sau "xenofobie" pusă pe declarația de apartenență la un spațiu, nu atât geografic, cât spiritual, este abuzivă; ea atentează la un sentiment legitim și general omenesc. Exilat metafizic, la începutul începuturilor, omul, indiferent de rasă și culoare, are, o dată pentru totdeauna, sentimentul pierderii paradisului din care a fost alungat. În lipsa acestuia, omul încearcă să-și refacă nu doar ființa originară, dar și un "paradis" pe măsură. Familia, casa natală este cel dintâi univers al omului și modelul tuturor celorlalte. Ieșirea din acest prim univers este echivalentă cu o rupere a echilibrului, cu o **în-străinare**. Să ne amintim că Nică al lui Ștefan a Petrei, obligat să plece din casa natală la școala de catiheți din Iași (deci la câteva zeci de km de casă), scrie un întreg **lamento** al dezrădăcinării numind plecarea — temporară de altfel — din casa părintească "surgun, dracului pomană". Omului i-au trebuit, cred antropologii, veacuri să delimiteze noțiunea de "vecin" de cea de "străin" (care nu are nimic a face cu rasa) — asimilat **celuilalt** — cel care îți strică echilibrul, îți violează intimitatea, obligându-te, eventual, să devii tu însuți **altul**. Religiozitatea umană a reținut în contul ei, prin așa numitele **rituri de trecere**, o asemenea mutație în **altceva**, într-un alt statut existențial, care însă nu afectează, ci dimpotrivă consfințește apartenența individului la un anumit spațiu spiritual; probabil că tocmai faptul că aceste rituri nu-l înstrăinează pe ins de matricea lui spirituală a contribuit la îndelungata lor supraviețuire. Prudența, neîncrederea și nesiguranța în fața celuilalt, a necunoscutului, a străinului au rădăcini atavice mult mai dificil de estimat decât prin simple sondaje sociologice. Românul, care nu se poate lăuda cu o istorie binevoitoare, a dezvoltat o întreagă strategie de întâmpinare a străinului prin ceea ce numim de regulă "tradiționala lui ospitalitate"; aceasta urmărește tocmai prevenirea și anihilarea unei eventuale agresiuni din partea celuilalt; în această istorie, românul l-a asimilat adesea pe **străin** cu **ocupant** (și cea mai recentă ocupație, cea sovietică, arată cât de îndreptățit a fost, de cele mai multe ori, s-o facă).

Emigrantul este, așadar, un dublu exilat: o dată metafizic, și încă o dată geografic și spiritual. Este firesc, în consecință, ca cei care se află în propriul lor teritoriu geo-spațial să le acorde celor de două ori exilați egalitate în șanse.

Sentimentul apartenenței la un spațiu spiritual este, în sine, legitim și lipsit de virtualități agresive; el poate deveni agresiv dacă se simte sau este amenințat de un pericol. Că au existat pericole reale în decursul istoriei este neîndoielnic; discursul poate, pe de altă parte, să **simuleze** existența unor pericole, iar pe de altă parte, să **falsifice identități**, pe baza cărora să-și întemeieze existența. Pe baza unei asemenea falsificări a identității țărilor ieșite din fostul lagăr comunist, s-a desfășurat, de pildă, în 1992, în Franța, sub patronajul unor intelectuali de stânga, foști tovarăși de drum, un colocviu intitulat "Triburile și Europa". Pornind de la realitatea eliberării de comunism a țărilor din Estul Europei, acești intelectuali au identificat acest spațiu geo-spiritual cu niște "triburi", în sensul cel mai peiorativ posibil, în care ar colcăi cele mai josnice pasiuni, pe care, din înaltele lor fotolii, ei, acești intelectuali, ar fi cel mai în măsură să le condamne; într-o primă variantă organizatorică, ei urmau să reitereze "modelul marilor întruniri internaționale din Parisul anilor '30, în sălile Playel și Wagram, când lumea trebuia mobilizată împotriva fascismului. Suntem, oare, siguri că astăzi scopul s-a schimbat?" Stă în această întrebare toată ignoranța organizatorilor în materie de probleme ale Europei de Est, căreia i se atribuie o falsă identitate; ca să nu mai adăugăm decât că, în anii '30, paravanul operațiunilor Internaționalei a Treia Comuniste erau tocmai întrunirile "contra fascismului" în care Ana Pauker era maestră. Unul dintre invitații din România, Gabriel Liiceanu, nu s-a sfiit să califice drept "terorism intelectual" zelul acesta exagerat de care au dat dovadă organizatorii, iar un reprezentat Francez, Alain Finkielkraut, nu doar a condamnat, dar a ținut să se și distanțeze de asemenea manifestări, spunând: "deși știu că organizatorii acestui colocviu sunt inspirați de o iudeofilie militantă, refuz să mă înjosesc asociindu-mă unor atitudini atât de asemănătoare cu iudeofobia de cea mai joasă speță".

Venind în actualitatea cea mai strictă din România, trebuie să plecăm de la constatarea elementară a legiferării drepturilor minorităților; că drepturi dintre cele mai elementare ale cetățeanului, indiferent de naționalitate, nu sunt respectate, este la fel de adevărat. Cine vrea însă să spună că ne-a păsat de aproapele nostru pentru că ne aflam sub aceeași dictatură lasă să se înțeleagă că avem nevoie iarăși de o dictatură; este mai mult decât evident că aceasta este o speculație politică a cărei culoare nu lasă nici un dubiu asupra provenienței ei. Scoaterea de capital politic din dezbinarea oficială promovată, pe motive confesionale ori etnice, și-a arătat rezultatele; și va continua să și le arate câtă vreme nu vom deosebi adevărul de substitutele lui. Manifestările xenofobe, fără a fi manifestări de masă își trag seva din însăși importanța exagerată care li se acordă. Corul bocitoarelor care ne semnalizează că C.V. Tudor a monopolizat patriotismul rivalizează doar cu discursul xenofob însuși al aceluiași. Cine împiedică pe cineva să-și exprime sentimentele patriotice într-un registru normal și să facă, prin faptele sale, dovada acestui patriotism? Personal, cred că omul de rând știe să descopere falsul de identitate al patrioților înflăcărați, uneori mai bine decât condeierii; ca dovadă că C.V.Tudor nu s-a instituit în simbol național, la fel cum pastorul Tökes nu s-a instituit în simbol al minorității maghiare. Orice absolutizare, indiferent în beneficiul cui ar fi făcută, stă la temelia totalitarismului. Singurul lucru necesar, atât românilor, cât și minoritarilor, este crearea unui minim de condiții obiective în care fiecare să-și poată cultiva specificitatea.

Doina MARIAN

Un moralist și un vizionar: JOSEPH DE MAISTRE

urmare din pagina 6

Capătă un prestigiu de neconceput și se face iubită chiar de aceia cu care se afla într-o dușmănie de moarte; autoritatea care urmează să fie sacrificată o îmbrățișează prostește înainte de a primi lovitura. Un sistem simplu devine curând o asociație puternică, în creștere rapidă, se transformă în complot și devine o uriașă conjurație ce va învălui Europa.

Atunci se arată pentru prima dată această trăsătură a necredinței, care nu aparține decât secolului al XVIII-lea. Nu mai este tonul rece, indiferent, sau mai mult ironia răutăcioasă a scepticismului, ci o ură funestă; este tonul mâniei turbate. Scriitorii acestei epoci (și nu cei mai puțin remarcabili) nu mai privesc creștinismul ca pe o eroare omenească fără consecințe, ci îl hărțuiesc ca pe un vrăjmaș de moarte, ridicându-se împotriva lui cu înverșunare; e un război anihilant. Și ceea ce este de neconceput, dacă nu am avea mărturiile sub ochii noștri, este că cei mai mulți din acești oameni poartă numele de filosofi. Ei se ridică de la ura împotriva creștinismului până la ura împotriva lui Dumnezeu; îl urăsc ca pe un dușman viu. Doi oameni s-au acoperit mai ales de anatema posterității, remarcându-se printr-o ticăloșie fără seamăn, mult deasupra celei mai desfrânate puteri omenești.

Și cu toate acestea întreaga Europă a fost civilizată de creștinism. Mai marii acestei religii au obținut în toate țările o uriașă reputație politică; instituțiile civile, religioase, amestecându-se surprinzător, încât se poate spune despre toate statele acestui continent ceea ce Gibbon a spus despre Franța: "Acest regat a fost întemeiat de episcopi". Este deci inevitabil ca filosofia secolului să urască instituțiile sociale care nu puteau fi separate de principiul religios. Ceea ce se va și întâmpla: toate guvernările și rânduielile displac fiindcă sunt creștine, iar ca urmare a acestui fapt în toate spiritele se instalează o tulburare, o rătăcire a concepțiilor, o nemulțumire generală. În Franța mai ales furia filosofilor nu cunoaște limite. Curând o voce copleșitoare, ce le unește pe toate celelalte, se aude în mijlocul Europei vinovate: **"Să fim lăsați în pace! Va trebui totdeauna să tremurăm în fața preoților și să primim învățătura ce vor ei să ne-o dea? În întreaga Europă adevărul este învăluit în fumul de tămâie; este timpul să se desprindă din această negură funestă! Nu vom mai vorbi de tine copiilor noștri; vor afla, când vor fi mari, ceea ce ești și ceea ce le ceri; ne scârbește tot ce există, căci numele tău e scris peste tot. Vrem să distrugem totul și să reclădim totul fără tine! Ieși din consiliile noastre, din academiile noastre, din casele noastre! Vom ști să acționăm singuri; rațiunea ne este suficientă! Lasă-ne în pace!"**

Cum a pedepsit Dumnezeu acest îngrozitor delir?

Așa cum a creat Lumina, spunând: "SĂ FIE!" Și lumea politică s-a prăbușit.

În românește de
Carolina BĂDIȚESCU

Vasile A. Marian

Teologia mistică și dogmatică

2. TEOLOGIE ȘI DOGMĂ

Dogmele (în gr. **dogma-dogmata**, "hotărîre") constituie învățăturile fundamentale ale creștinismului bisericesc, pe ele înălțîndu-se întregul edificiu al teologiei creștine. Partea teologiei care se ocupă în mod direct cu stabilirea, formularea și sistematizarea dogmelor poartă numele de **teologie dogmatică**.

Dogmele au **caracter revelat** și au fost statornicite în mod sinodal (adică prin hotărîrea Sinoadelor ecumenice), ca apoi să fie încredințate spre paza Sf. Biserici, laolaltă cu "canoanele" (= prescripții disciplinare sau reguli de cult). Dogmele țin de **conținutul credinței**, în vreme ce canoanele vizează doar **formele de manifestare** ale acesteia.

Ortodoxia face deosebire între **"dogme**, adică doctrine de credință avînd autoritatea unui Sinod, «teologumene», adică învățături cu o mare circulație în Biserică, dar care nu au consensul unanim al acesteia, și «opinii» teologice, adică interpretări particulare ale unor teologi sau ale unor școli de teologie", care nu au consensul unanim al Bisericii și nici măcar o largă răspîndire, "dar care nu contravin totuși Tradiției" (a se vedea I. Bria, op. cit., p. 130).

Dogmele exprimă, în limbajul cel mai adecvat cu putință, conținutul obiectiv, normativ și unitar al mărturisirii de credință a Bisericii; de aceea ele au fost numite, pe latinește, **regula fidei sau norma normans fidei**. Nu există dreaptă credință, în sensul creștin al cuvîntului, în afara acestui cadru revelațional consfințit prin Tradiție.

Ortodoxia a acordat întotdeauna o importanță deosebită **tradiției dogmatice a Bisericii nedivizate** (deci de dinaintea sec. al XI-lea), deoarece aceasta constituie criteriul de nediscutat al unității bisericești și al realei universalități a creștinismului.

Printre principalele dogme creștine menționăm deocamdată, cu titlu de exemplificare: dogma Sfintei Treimi (Dumnezeirea a Una după Ființă, dar are trei ipostasuri nedespărțite: Tatăl, Fiul și Sfîntul Duh); dogma purcederii Duhului Sfînt din Tatăl (catolicii adaugă, abătîndu-se de la Tradiție: **filioque**, "și din Fiul"); dogma nașterii Mîntuitorului din Fecioară, fără intervenție omenească și, deci, a pururea-fecioriei (**aiparthenia**) Născătoarei de Dumnezeu. Această din urmă dogmă nu trebuie confundată cumva cu dogma catolică (neacceptată de Ortodoxie) a "Imaculatei Concepțiuni", decretată de papalitate în 1854, care se referă nu la nașterea neîntinată a Mîntuitorului, ci la presupusa zămislire fără de păcat a Fecioarei înseși de către Sfînta Ana. În cele ce urmează vom aborda toate aspectele dogmatice ale creștinismului, în strînsă înlănțuire unele cu altele. Reamintim că esența dogmatică a acestuia se află cuprinsă în **Crez (Simbolul Credinței)**. În Biserica Ortodoxă este mărturisit pînă astăzi **Simbolul niceo-constantinopolitan**, pe care orice dreptcredincios este dator să-l învețe, să-l repete și să-l mediteze neîncetat. De altfel, în cadrul Sfintei Liturghii, el este rostit, de obicei, de către întreaga asistență ("într-un gînd să mărturisim"):

"Cred într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atotțiitorul, Făcătorul cerului și al pămîntului, al tuturor celor văzute și nevăzute.

Și într-Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, Care din tatăl S-a născut mai înainte de toți vecii; Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut iar nu făcut, Cel ce este de o Ființă cu Tatăl, prin Care toate s-au făcut; și Care pentru noi oamenii și pentru a noastră mîntuire S-a pogorît din ceruri și S-a întrupat de la Duhul Sfînt și din Fecioara Maria și S-a făcut om; și s-a răstignit pentru noi în zilele lui Ponțiu Pilat și a pătimit și s-a îngropat; și a înviat a treia zi, după (cum scrie în) Scripturi; și S-a suit la ceruri și șade de-a dreapta Tatălui; și iarăși va să vină, cu mărire, să judece viii și morții, a Cărui împărăție nu va avea sfîrșit.

Și întru Duhul Sfînt, Domnul de-viață-făcătorul, Care din tatăl purcede, Cel ce împreună cu Tatăl și cu Fiul este închinat și mărit, Care a grăit prin prooroci.

Și într-una, sfîntă, sobornicească și apostolească Biserică; mărturisesc un Botez întru iertarea păcatelor, aștept învierea morților și viața veacului ce va să fie. Amin."

I. **Bria** (loc cit.) precizează: "**Dogma** este o cale de cunoaștere; de aceea Biserica **dogmatizează** nu pentru a închide misterul în definiții, ci pentru a dezvălui acest mister și a-l face accesibil înțelegerii și experierii noastre".

Specific dogmei este caracterul ei **antinomic**. Etimologic, **antinomie** înseamnă "opoziție față de lege", "contradicție în legi", de unde înțelesul general de **contradicție** sau **paradox** (Lucian Blaga, subliniind acest caracter antinomic, vedea în dogmă "un paradox rezolvat în transcendent"). Dar — **nota bene** — "spunînd că antinomia înseamnă contradicție, nu trebuie să ne gîndim la o contradicție în care două lucruri s-ar exclude unul pe altul — în sensul că numai unul ar fi adevărat, iar celălalt fals — ci ne gîndim la o contradicție în care lucrurile ce se contrazic sînt deopotrivă justificate, fiecare pentru sine, astfel că ele pot sta împreună și pot fi conciliate. În Dogmatică mai ales, antinomia nu vrea să însemne că numai una dintre afirmații este adevărată, dar nici aceea că nici una nu-i adevărată, ci prin ea se exprimă ideea că ambele sînt adevărate, dar fiecare în felul său" (*****Teologia dogmatică și simbolică**, vol. I, Editura Institutului Biblic..., Buc., 1958, p. 408). Este deopotrivă adevărat, bunăoară, că Dumnezeu este Unul (după Ființă) și întreit (după ipostasuri). Dogma creștină a Sfintei Treimi ne pune în fața contradicției dintre unitate și trinitate, scoțîndu-ne din logica gîndirii noastre curente, transpunîndu-ne în planul unei supraraționalități tainice, la care sîntem chemați prin credință ("întru care toate se luminează").

Se cuvine observat că nu numai teologia — prin chiar obiectul și metodele ei — uzitează de antinomii. Acestea sînt prezente, în felurite chipuri, și în filosofie sau știință, deci practic în tot domeniul gîn-

CURS ELEMENTAR DE RELIGIE CREȘTINĂ (XX)

dirii omenești. Gînditori din toate vremurile (Platon, Plotin, Cusanus, Pascal, Hegel etc.) s-au folosit de ele în mod creator, căutînd să le fundamenteze teoretic. Nikolaus Cusanus, de pildă, vorbea despre **coincidentia oppositorum**; contrariile "coincid", rezolvîndu-se în transcendent. Hegel susținea că teza și antiteza se rezolvă într-o armonie superioară — sinteza. Logica modernă a părăsit demult valorile clasice ale propozițiilor (adevăratul și falsul), devenind întîi trivalentă (acceptarea terțului), apoi polivalentă (a se vedea, la noi, mai ales cărțile logicianului Anton Dumitriu). A fost teoretizată chiar o așa-numită "logică a contradictoriului" (Ștefan Lupașcu). Lucian Blaga a dedicat pagini numeroase așa-numitelor "antinomii transfigurate". Științele contemporane (cu precădere fizica și matematicile) devin și ele tot mai deschise antinomiilor și formulărilor antinomice, răspunzînd complexității nebănuite și inexprimabile a realului, așa cum a fost pusă în evidență de cercetările ultimului veac (a se vedea definiția luminii, teoria cuantelor etc.).

Dogma însăși i-a interesat nu numai pe teologi, dar și pe filosofi. L. Blaga, citat deja, a scris un remarcabil studiu filosofic intitulat **Eonul dogmatic**, cu care se deschide a sa **Trilogie a cunoașterii** (a se vedea **Opere**, vol. VIII, Editura Minerva, București, 1983). El este de părere și caută să demonstreze că "s-ar putea... deschide noi perspective filosofiei prin transplantarea în ea a **metodei dogmatice**" (ed. cit., p. 198). Firește, pe Blaga nu-l interesează conținutul religios al dogmelor creștine. El se apropie de dogmă dintr-un interes pur filosofic și o tratează în contextul propriului său sistem metafizic, încercînd să reliefeze importanța ei ca "metodă metafizică de cunoaștere" și evocînd analogiile dintre "dogmatismul" tradițional și "postulatele" sau "axiomele" științei moderne. Înconjurați fiind de mister și neputînd să ni-l revelăm decît în chip parțial, orice demers omenesc de cunoaștere trebuie să se oprească, în mod fatal, la niște adevăruri ultime nedemonstrabile (nici rațional, nici empiric), fără de care am rămîne într-un haos steril. Dar lucrul acesta fusese înțeles încă de vechii greci (cum arată, de pildă, Anton Dumitriu în cartea sa **Philosophia mirabilis. Încercare asupra unei dimensiuni necunoscute a filosofiei grecești**, Editura Enciclopedică Română, București, 1974, reapărută de curînd într-o nouă ediție), înainte de a fi impus de teologia creștină și recunoscut în urmă chiar de știința modernă. Dacă natura luminii a putut fi definită antinomic ca "undă și corpuscul" (deci ca materie și ne-materie în același timp), de unde atîta nedumerire afișată de liber-cugetătorii noștri față de "definiția" antinomică a dumnezeirii (Dumnezeu este Unul și Trei în același timp)?

Dar se mai cade limpezit ceva. Antinomiile implicate în dogmatica creștină, avînd drept temei Revelația dumnezeiască, nu sînt antinomii (contradicții) obiective (Dumnezeu fiind perfect, nu poate fi contradictoriu **în Sine**), ci sînt de **ordin subiectiv**, în sensul că cele dumnezeiești sînt mai presus de noi și deci doar parțial accesibile minții noastre. Nu **obiectul** cunoașterii mistice (Dumnezeu) este contradictoriu în ființa Sa, ci noi, **subiectele** cunoscătoare, în condiția noastră limitată, Îl exprimăm ca atare, neputîndu-L exprima altfel, într-un chip mai adecvat. În cunoașterea dogmatică și în limbajul mistic spiritul omenesc face un efort maxim asupra absolutului. Plină de tîlc este faimoasa discuție a lui Moise cu Dumnezeu: "Iată, cu mă voi duce la fiii lui Israel și le voi zice: Dumnezeul părinților voștri m-a trimis la voi... Dar de-mi vor zice: cum îl cheamă, ce să le spun?", întreabă Moise pe Dumnezeu în muntele Horeb. Iar Dumnezeu nu-i răspunde decît atît: "**Eu sînt cel ce sînt**... Așa să spui fiilor lui Israel: **Cel ce este** m-a trimis la voi!" (FACEREA, 3, 13-14). Prin urmare: ceea ce se poate afirma despre Dumnezeu în mod categoric și pe înțelesul tuturor nu este decît faptul simplu al **existenței** Lui. Tot restul este dincolo de înțelegerea comună. În acel moment din istoria Revelației omul nu era pregătit să primească mai mult despre Cel Necuprins de minte. De la Moise încoace Dumnezeu l-a învrednicit însă pe om de mai adînci descoperiri dumnezeiești, prin Iisus Hristos și prin Duhul Sfînt. Dar gîndirea și limba noastră rămîn mereu sărace în raport cu măreția lui Dumnezeu. Dogmele întind însă o punte mistică între puținătatea și plinătatea Lui, sub lumina duhovnicească a credinței. Nici o minte sănătoasă nu se sperie de ele, ci caută să propășească sub semnul lor. Dogmele sînt daruri dumnezeiești făcute omului pentru transcenderea condiției sale și spre mîntuire.

Se vede astfel cît de neîntemeiată este critica vulgară a "dogmatismului creștin", profesată la noi și aiurea de către "deștepții" ultimelor veacuri, fără cuprinderea globală a problemei și cu denaturări străine de spiritul teologiei.

Înainte de a trece la expunerea mai lărgită a dogmelor creștine, oferim cîteva sugestii bibliografice celor eventual doritori de a-și completa cunoștințele teologice peste nivelul acestui curs elementar. Avem în vedere cărți fundamentale existente în limba română și (relativ) ușor de procurat.

O introducere concisă și de necontestată autoritate în credința ortodoxă este acea **Mărturisire de credință** alcătuită de Mitropolitul Petru Movilă spre jumătatea veacului al XVII-lea (a se vedea traducerea din latinește a prof. Al. Elian, Editura Institutului Biblic..., Buc., 1981). Dintre cărțile clasice de dogmatică răsăriteană, la loc de cinste se află **Dogmatica** Sfîntului Ioan Damaschin (publicată în românește în vechea colecție "Izvoarele Ortodoxiei", trad. de D. Fecioru, Editura Librăriei Teologice, București, 1938). Un bun manual, alcătuit de un colectiv de teologi ortodocși români, este **Teologia dogmatică și simbolică** (2 vol.) apărută în 1958 la București. Indispensabilă rămîne, firește, monumentala **Teologie dogmatică Ortodoxă** (3 vol.) a Părintelui Prof. Dumitru Stăniloaie (apărută la Editura Institutului Biblic..., București, 1978, dar și în mai multe versiuni străine). Același mai tradusese pe vremuri o altă lucrare de referință pentru teologia ortodoxă: Hr. Andruțos, **Dogmatica**, Sibiu, 1930. O altă lucrare a vestitului teolog grec, **Simbolica (teologia simbolică** dă seama de deosebirile dogmatice dintre marile confesiuni creștine), a fost tradusă în românește de fostul Patriarh Iustin Moisescu (Craiova, 1955). Dintre aparițiile din ultimii ani se cuvin menționate măcar două: excelentul catehism ortodox **Viu este Dumnezeu** (întocmit de o echipă de creștini ortodocși din Franța), tradusă în românește de Aurel Broșteanu și Părintele Galeriu, Editura Harisma, București, 1992 și faimoasa **Teologie mistică a Bisericii de Răsărit** a teologului rus Vladimir Lossky, apărută în traducerea românească a Pr. Vasile Răducă, Editura Anastasia, București, [1992], în cadrul colecției "Dogmatica" (ale cărei titluri le recomandăm a fi urmărite în continuare).

— va urma —

BISERICA MAMĂ

VALERIAN DOBRESCU

"Tactica de supravieţuire" pe care Biserica Ortodoxă Română a adoptat-o în anii regimului comunist, mergând până la cele mai compromiţătoare forme de colaboraţionism, continuă să aibă efecte târzii şi amare. O ruşine a vieţii noastre bisericeşti a constituit-o, între altele, corpul de preoţi-securişti trimişi "să păstorească" numeroase comunităţi româneşti din exil. Unii dovediţi, alţii doar puternic bănuiţi ca atare, aceşti păstori năimiţi au creat o mare suspiciune în rândurile credincioşilor,care au ajuns să-şi piardă încrederea în Biserica-Mamă. Un reflex al acestei învechite stări de lucruri este şi situaţia prezentată pe scurt,în rândurile de mai jos, de d-l Valerian Dobrescu. Noi nu ştim de partea cui este dreptatea în acest conflict local, dar **starea de spirit** creată este din nefericire simptomatică şi ar trebui să dea serios de gândit celor ce sunt **direct răspunzători** de viaţa religioasă a românilor.

Publicăm aceste pagini ca un semnal de alarmă, sperând că ierarhia Bisericii Ortodoxe Române va înţelege că este datoare să găsească mijloacele cuvenite de a-i convinge pe oameni că "ciuma roşie" este o boală de care s-a tămăduit cu adevărat.

Anul trecut, 7 preoţi necanonici din Germania aparţinând bisericii exilului au luat iniţiativa,împreună cu alţi preoţi din Vestul Europei aflaţi sub jurisdicţia Bisericii Ortodoxe Române (B.O.R.), de a se uni cu Biserica-Mamă, ascunzându-şi însă planul sub înşelătoarea promisiune a înfiinţării unei viitoare Arhiepiscopii româneşti "libere şi autohtone". Modul agresiv în care aceşti preoţi au pornit la realizarea planului lor a surprins pe mulţi români din exil, unii neînţelegând dimensiunile reale ale acţiunii respective. Acesta este motivul pentru care am încercat să dezvălui în trei lucrări (datate 19.09.1992, 22.12.1992 şi 10.01.1993) adevăratele scopuri urmărite de preoţii "unionişti", precum şi calea în zig-zag aleasă de ei pentru realizarea acestora. În continuare voi prezenta pe scurt conţinutul acelor lucrări.

Mai întâi trebuie însă arătat că de-a lungul timpului, românii din străinătate au luat diferite atitudini politice faţă de regimul din ţară, mergând de la un anticomunism declarat până la colaboraţionism. Datorită însă presiunilor exercitate de securitate secondată de B.O.R., bisericile din străinătate au fost nevoite să ia o poziţie politică clară, împărţindu-se cu timpul în 2 grupe distincte: a) *bisericile libere ale exilului*, care au trebuit să adere numai din necesităţi canonice la sinoduri străine, şi b) *bisericile diasporei*, ţinând de Arhiepiscopia Ortodoxă Română pentru Europa Centrală şi Occidentală din Paris, dependentă de B.O.R. Dar cum se ştie, B.O.R. a devenit de mult o unealtă a sistemului comunist, împrăştiind otrava dezbinării şi fiind cuprinsă de paranoia cuceririi şi păstrării cu orice preţ a puterii nu numai în ţară, ci şi în afara ei. Astfel, ea încearcă de decenii să discrediteze bisericile exilului, trimiţând atât bisericilor catolică şi protestantă, cât şi autorităţile germane denunţuri anonime conţinând acuzaţii nefondate şi absurde de felul "trădători de ţară" şi "fascişti", "unelte ale capitalismului" ş.a., *şi asta pentru că noi am refuzat categoric să i ne supunem canonic atât timp cât ea însăşi este captivă*. În afară de asta, B.O.R. s'a străduit permanent să "misioneze" exilul, trimiţând "securişti cu patrafir" şi folosindu-se cu şiretenie de avantajul ce i-l furniza poziţia ei de biserică oficială pentru a organiza noi lăcaşuri de cult, ceea ce nu puteau face grupurile răzleţe de refugiaţi politici doritoare de a se aduna în biserici libere. Zâzania semănată de ierarhia Patriarhiei nu a întârziat a da roade, în sânul românilor din exil formându-se o atmosferă de suspiciune, care submina încercările de unire. Astfel, *bisericile exilului au fost nevoite să ducă o permanentă luptă de apărare*, reuşind să supravieţuiască numai datorită devotamentului preoţilor şi mirenilor. În ciuda acestei stări de lucruri, bisericile exilului au devenit cu vremea focare de trăire creştină, care au păstrat legea veche, nepătată de comunism.

Noua strategie a B.O.R. Până'n Martie anul trecut, B.O.R. a ţinut sub control pe toţi preoţii fugiţi, refuzându-le "Cartea de eliberare", fără de care nici un preot nu poate fi admis de un sinod canonic. Cei 7 preoţi "unionişti" fuseseră admişi în prealabil de Sinodul Patriarhiei Ecumenice din Constantinopol numai ca "toleraţi" (sau vaganţi, nestatornici, necanonici). La începutul lui 1992 Sinodul B.O.R. a schimbat însă cursul respectiv vechi cu 180°, fiind dintr'o dată dispus a acorda "Cartea de eliberare" la cerere, punând pe de-asupra şi Arhiepiscopia din Paris la dispoziţia diasporei pentru a o reorganiza. Simultan cu regizarea acestui scenariu, au intrat în acţiune şi preoţii "unionişti", care au declarat iniţial că vor înfiinţa o Episcopie românească *liberă şi autonomă faţă de B.O.R.* Apoi, cam de prin Februarie până'n Decembrie, au adoptat un curs în zig-zag, din care distingem următoarele etape:

— Mai întâi, niciunul dintre ei nu a cerut "Cartea de eliberare", ca să se poată încadra cumva definitiv într-un sinod al exilului;

— A urmat încercarea de a substitui "Eparhiei" din Freiburg, de care au aparţinut mai înainte ca "toleraţi", deşi ştiau că această eparhie nu a existat de drept decât ca "Vicariat", ea nefiind recunoscută (*tocmai datorită blocadei exercitate de B.O.R.*) de nici un for superior. Dar cei 7 n'au vrut să se supună ca restul preoţilor din acest Vicariat Patriarhiei din Constantinopol.

— La 1-2 Mai 1992, după lansarea unei chemări *la unire cu B.O.R.*, cei 7 au organizat la Aachen o întrunire, hotărând înfiinţarea în pripă a unei noi "Arhiepiscopii Ortodoxe Române Autonome pentru Europa Centrală", idee părăsită ulterior fără nici o explicaţie.

— La 2-4 Octombrie, 1992 au reorganizat un "Congres" numai al preoţilor, la care a fost scoasă mâţa din sac": s'a luat hotărârea de reorganizare a Arhiepiscopiei din Paris aparţinând de B.O.R. şi a eparhiei-fantomă de la Freiburg, unite într'o "Mitropolie pentru Europa Centrală şi Occidentală" dependentă de B.O.R.

— În sfârşit, după ce au luat notă şi de protestele masive venite din toate părţile şi generate mai ales de faptul că *deciziile respective au fost luate prin excluderea totală a credincioşilor*, aşa-numitul "Comitet metropolitan" a convocat în pripă toate parohiile doritoare a se uni cu B.O.R. la o adunare la München, fixată la 16 Ianuarie 1993. Rezultatele acestei întâlniri, păstrate ca pe un secret de stat, nu ne sunt cunoscute decât în mică măsură.

Statutul celor 7 preoţi vagantes. Dintre aceşti preoţi, 3 fuseseră deja recunoscuţi de autorităţi ca azilanţi politici, în timp ce restul erau numai "toleraţi". Situaţia lor juridică în Germania ridică o problemă: aderând la B.O.R., cei 3 preoţi "azilanţi" trebuie să renunţe automat la această calitate, nemaiputând fi socotiţi refugiaţi politici. Întregul grup va trece deci la diaspora,statul român şi B.O.R. câştigând dintr'o dată 7 funcţionari în străinătate pentru care nu vor plăti salarii, deoarece ei vor fi întreţinuţi de statul german cel puţin cu banii de ajutor social. Dar datorită numărului enorm al străinilor din Germania, se duc acum discuţii pentru repatrierea refugiaţilor care nu au motive de primire a azilului politic. Viitorul celor 7 preoţi este deci foarte nesigur.

Canoane la bunul plac. Hotărârea de unire cu B.O.R. adoptată la Congres de către aceşti preoţi *prin excluderea totală a credincioşilor* este cu totul abuzivă şi ilegală. Fluturând drapelul libertăţii şi autonomiei până la congres ei au ascuns tocmai ţinta lor finală (unirea cu B.O.R.), procedeu tipic de diversiune. În afară de asta, atât procesul-verbal al Congresului, cât şi scrisoarea adresată Patriarhiei conţin date false şi informaţii incorecte. *Conform canoanelor în vigoare, dreptul de a lua hotărâri în mod suveran îl are numai o adunare generală sau extraordinară a parohiilor (preoţi şi mireni), respectându-se însă condiţia ca procedura de reprezentare a parohiilor respective să fi fost legală.* Dar nici măcar întrunirea de la 16.01.1993 nu a îndeplinit normele obligatorii. De exemplu: ea a fost convocată pentru a ratifica hotărârile luate de congresul ilegal al preoţilor, dar la faţa locului i s'a cerut să aprobe statutul unui for bisericesc nou (Mitropolia Ortodoxă Română pentru Germania şi Europa Centrală), şi nu acela al Mitropoliei pentru Europa Centrală şi Occidentală, aşa cum se hotărâse de fapt. Deci adunarea a fost pusă să aprobe ceva ce nu fusese hotărât la Congres.

Din cele 6 parohii ale exilului (unul din cei 7 preoţi nu are parohie) surprinse de hotărârea preoţilor lor, cea din Nürnberg a refuzat serviciile preotului unionist, cerând ca slujbele să fie ţinute de către un preot din exil, iar la München credincioşii au format o opoziţie puternică împotriva acestor decizii abuzive. Rămâne de văzut ce reacţie vor avea restul de 4 parohii.

Exilul şi Biserica-Mamă. Subliniez cu toată tăria că, *în principiu, exilul nu respinge unirea cu B.O.R.; el cere însă schimbarea ierarhiei compromise, precum şi asigurarea libertăţii bisericii faţă de regimul neocomunist din România.* Din păcate avem dovezi clare că regimul neocomunist a început o ofensivă masivă pentru aducerea sub control a celor 6-7 milioane de români din lumea liberă (doar nu din întâmplare s'a înfiinţat tocmai acum Direcţia pentru românii din diasporă!). Activităţile febrile duse de cei 7 preoţi "unionişti", ca să nu mai vorbim de ajutorul dat de ierarhia superioară din ţară, dovedesc că acţiunea aceasta face parte din ofensiva concentrată la care m'am referit. Pentru mulţi dintre noi este clar că nici regimul din ţară şi nici ierarhia B.O.R. n'au de gând să renunţe la dictatura comunistă, ci încearcă şi acum să domine exilul. Exercitarea puterii discreţionare în ţară şi expansiunea în afară rămân mai departe caracteristici ale unui regim dictatorial. Incapabile de a satisface nici cele mai elementare necesităţi ale cetăţenilor din ţară, aceste două puteri duc împreună lupta pentru supremaţie şi în străinătate, tratând în continuare pe toţi desţăraţii (care nu vor admite niciodată jumătăţile de măsură ale "democraţiei originale") ca inamici ce-ar trebui prin orice metode anihilaţi. Ierarhia bisericii n'a tras nici o învăţătură din prăbuşirea comunismului, ci continuă să asculte docil neocomuniştii cocoţaţi la putere.

A sosit timpul ca Biserica-Mamă să se'ntoarcă la adevărata ei menire: slujba pentru aproapele părăsit în deznădejde mai mult ca oricând în istoria. Continuând pe drumul vechi, ea riscă să piardă pentru totdeauna încrederea credincioşilor. Iar singurul model ce i-ar putea servi la o asemenea schimbare ar fi tradiţia veche a bisericii române celei umile, care timp de veacuri a stat alături de popor în faţa urgiilor vremurilor, călăuzindu-l şi unindu-l în jurul unui neîntinat altar de rugăciune.

Gelsenkirchen, la 23.02.1993

ŞI BISERICILE EXILULUI ROMÂNESC

MASONERIA IN ACTUALITATE

Că masoneria — deja cu ramificații în toate țările europene — a fost aceea care a agitat naționalismele mai ales în prima jumătate a secolului al XIX-lea este un fapt istoric de ordinul evidenței și masonii înșiși îl afirmă în mod curent. Important este de văzut **de ce** au făcut-o. Să fi renunțat ei momentan la internaționalism, la statutul lor ideologic de "cetățeni ai lumii" și de profeți ai "înfrățirii universale"? Să fi fost ei mînați de compasiune pentru neamurile oprimate și să se fi hotărît să lucreze spre binele acestora, ajutîndu-le în mod dezinteresat să-și afirme identitatea? Nici pomeneală! Aceasta e doar interpretarea demagogică pe care încearcă ei astăzi să o dea trecutului. Agitarea naționalismelor a făcut parte dintr-un plan bine gîndit de subminare a ordinii tradiționale a Europei creștine. Masoneriei îi era greu să se măsoare cu forța marilor imperii; acestea trebuiau șubrezite dinăuntru, trebuieau determinate **să se dezbine în sine**. Vechiul principiu **Divide et impera** se impunea într-o nouă exploatare diabolică. Masonii îl au, de altfel, permanent în vedere, ori de cîte ori trebuie să anuleze o rezistență. La vremea respectivă consecințele acestei diversiuni masonice au fost imense. Imperiile occidentale au început să se clatine (cel mai spectaculos prăbușindu-se cel spaniol, lățit peste mări și oceane, dar a cărui istorie glorioasă de patru veacuri se curmă definitiv la 1898). În centrul Europei, Imperiul Austro-Ungar intră într-o prelungită agonie (și va ieși și el din istorie la sfîrșitul primului război mondial). Imperiul Otoman de la Răsărit cedase încă mai devreme. Imperiul Țarilor intră și el într-o criză acută (prăbușirea lui înfăptuindu-se însă, în cele din urmă, cu o armă nouă, asupra căreia vom reveni). Aici nu intră în discuție dacă vechile imperii erau bune sau rele, ci scopul malefic cu care s-a lucrat la prăbușirea lor. Nu atentatul la ordinea imperială este grav, cît **sensul anticreștin** al acestui antentat.

Ofensiva naționalismelor a schimbat complet configurația politică a Europei. Că, pe de altă parte, Germania sau Italia s-au unificat? Ne-am unificat și noi, slavă Domnului! În comparație cu marile imperii centralizate, aceste noi unități statale nu sînt decît mizilicuri. Cînd administrezi un anume medicament cu efecte globale nu te mai uiți la micile neplăceri ce le poate pricinui. Cînd este vorba să combați "o boală majoră, ce amenință să fie fatală, nu te mai uiți la cele cîteva efecte secundare ale unui tratament. Și pe urmă masoneria este și ea un lucru omenesc; nu poate anticipa și nici controla chiar totul. De altfel nu numai anumite consecințe ale trezirii naționalismelor aveau să o afecteze în secolul XX, dar chiar și sinistra aventură comunistă pe care a regizat-o din umbră și cu rămășițele căreia continuă să se răfuiască și acum! Într-un fel e ca în povestea "ucenicului vrăjitor"...

Din momentul în care naționalismele europene au reușit să-și îndeplinească, din perspectiva masonică, funcția dezintegratoare ce li s-a premeditat, masoneria (în deplină concordanță cu toată evreimea internațională) a prins să le combată cu îndîrjire, conștientă de pericolul pe care dezvoltarea lor consecventă îl poate reprezenta în continuare pentru ea însăși. Și așa s-a declanșat, încă din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, lupta teribilă dintre naționalismele tot mai consistente și internaționalismul masonic doctrinar. Cel de-al doilea război mondial va reprezenta consecința și culminația acestei înfruntări. Iar comunismul însuși, după ce inițial și-a îndeplinit atît de prompt "misiunea" destructivă pe care masoneria i-o hărăzise, a luat o întorsătură primitiv-naționalistă. Este și motivul pentru care, încă din anii '50, iudeo-masoneria a hotărît, la Basel, distrugerea lui. "Golemul" ajuns patricid a fost în cele din urmă rănit de moarte. Dar el se mai zvîrcolește încă, într-o obstinată agonie, scuipînd pe nări focul naționalismelor pe care inițial fusese creat să le anuleze prin monstruosul "internaționalism proletar".

Acesta este modul de lucru al masoneriei: ea apasă cînd pe un buton, cînd pe altul, după necesitățile sau urgențele fiecărui moment istoric. Dar toate demersurile ei, chiar aparent paradoxale, converg constant și unitar spre slăbirea și înrobirea vicleană a popoarelor, statelor, lumii creștine. Imperialismul ocult sau semi-ocult al masoneriei urcă treaptă cu treaptă spre țelul suprem, de care astăzi pare mai aproape ca niciodată.

Multe se limpezesc astfel. Înțelegem, iată, de ce în trecutul **internaționalei** masonice a fost și un răstimp de tactică **naționalistă**. Înțelegem de ce masoneria a inventat și sprijinit comunismul (care a distrus imperiul pravoslavnic rus, dar și o treime de Europă, aduncîndu-ne în halul în care ne aflăm azi), iar acum este cea mai mare adversară a lui. Înțelegem că nu e nici o contradicție între **comunismul** iudeo-masonic de ieri și **anticomunismul** iudeo-masonic de azi. Înțelegem de ce masoneria, de pildă, deși fundamental **antimonarhică** (să nu uităm că prima ei mare ispravă — Revoluția Franceză — a lovit în regalitate și-n nobilimea conservatoare), poate ajunge, după caz, să susțină și **idei regaliste** (secolul XX este plin de regi "de paie", cooptați și manevrați de masonerie; să nu uităm, bunăoară, oricît de trist ar fi pentru n... că afacerea monarhiei în România a fost — și rămîne! — una pur masonică; detronarea lui Cuza și aducerea lui Carol I a fost consecința unui conflict în sînul masoneriei românești, iar Carol II a fost una dintre cele mai obediente și mai abjecte unelte ale masoneriei în România, nu numai prin mijlocirea evreicei masoance Elena Lupescu; în ce-l privește pe Mihai I, mason cu state vechi, acesta este astăzi susținut conjunctural de masoni împotriva comuniștilor).

Dar ceea ce ar trebui să înțelegem mai ales, în raport direct cu prezentul dar și cu viitorul pe care ni-l pregătim, ar fi faptul că pentru noi, ca români și creștini, nu e nici o ispravă să ne strămutăm cu inconștiență bovină din **internaționalismul proletar ateizant** al zilei de ieri în **internaționalismul democratic laicizant** la care unii vor să ne facă să năzuim. Nu ni se propune, pe calea aceasta, decît o cădere din lac în puț. Și e simptomatic că mulți dintre cei care o fac, mai ales evrei, au fost și unelte ale internaționalismului roșu (în frunte cu cominternistul Zigu Ornea). N-ar trebui să fim atît de resemnați în fața anulării noastre ca națiune creștină, a pervertirii ființei și geniului nostru național. Dacă vom continua să ne complacem, adormiți, în cercul vicios al stîngii masonice internaționaliste, spre care e îmbiată astăzi, pe căi felurite, întreaga Europă năucită, atunci vom merita ca Brucanii să ne prohodească, iar Dumnezeul părinților să-și întoarcă fața de la noi!

Că sîntem prea mici față cu puterea mondială a iudeo-masoneriei? Este adevărat. Dar măcar să păstrăm în sînul acestui neam un sîmbure de demnitate românească și creșină, refuzînd să separăm problema națională de cea religioasă, spre a nu risca să cădem nici în cursa internaționalismului dizolvant, dar nici într-aceea a unui naționalism amoral și despiritualizat, de tip neocomunist. Poate că strădaniile noastre vor fi fructificate măcar de urmași. Sau poate că Dumnezeu, ca-n "tocmeala" biblică, va salva cetatea fie și numai pentru o mînă de drepți...

Vedem și noi, firește, că "raportul de forțe" ne este deocamdată net defavorabil. Totuși, omenește vorbind, Coșbuc avea dreptate, în felul său naiv-retoric: "Căci nu-i totuna leu să mori/Ori cîne-nlănțuit"... Iar pe de altă parte, ca buni creștini, noi avem de dat socoteală nu numai oamenilor, ci și lui Dumnezeu. Datori sîntem să slujim și să mărturisim Adevărul, dincolo de orice meschină contabilitate a "șanselor" sau "riscurilor" ce rezultă de aici. Rămîne cel puțin curios că mulți dintre noi, deși se consideră creștini, cînd e să judece în pribleme istorice sau politice, îl scapă sistematic pe Dumnezeu din vedere! Or Dumnezeu s-ar cuveni să fie "rațiunea suficientă" a tuturor judecăților și actelor noastre. Dacă iudeo-masonii se arată dușmani nedezmințiți ai Crucii, se cade oare ca noi să rămînem indiferenți? Antimasonismul ar trebui să fie înainte de toate, o nouă formă de apologetică creștină. Căci iată, umbra lui Antichrist se lățește peste lume...

Răzvan CODRESCU

PLATA BLAZONULUI CRESTIN

Dumnezeu a vrut ca Neamul Românesc să intre în istorie ca o sinteză unică în felul său: în plămada sufletească se întâlnesc spiritul "dionisiac" al Daciei și spiritul "apolinic" al Romei, dar transfigurate și armonizate de spiritul creștin originar. Pronia ne-a hărăzit să fim **creștini prin naștere**. Așezați, cu acest blazon sfânt, în spațiul carpato-dunărean, ni s-a încredințat **o sfântă misiune**: să fim stavilă și moderatori, la porțile Europei creștine, dinaintea năvălirilor păgâne. Am fost așezați, vorba cronicarului, "în calea tuturor răutăților", dar am apărat, cu sângele nostru de creștini anonimi, cultura și civilizația Occidentului. Vitregiile istoriei ne-au hărțuit de la munte la șes și am dus mereu pe umeri crucea lui Hristos. În vremea aceasta Occidentul își făurea domuri și universități, de la înălțimea cărora a ajuns să ne sfideze, cu omenească neînțelegere și nerecunoștință.

Dar chinul nostru este și măreția noastră — dacă nu în fața oamenilor, măcar în fața lui Dumnezeu. Căci noi am înfipt în pământul țării, în inima codrilor valahi, crucea jertfei urcătoare spre stele și am îngenunchiat generație după generație, sângerând și rugându-ne, înaintea Dumnezeului celui Viu. Iată catedrala de duh a credinței noastre!

Veacuri de-a rândul am sfințit pământul acesta și nu ne-am trădat până la capăt nici Neamul, nici Credința. N-am fost dezertori de la misiunea noastră, chiar dacă asupră-ne s-au năpustit, oarbe și necruțătoare, puhoaiele asiatice, de la huni și până la bolșevici.

Ciuma roșie a acestui veac s-a străduit să ne atingă mai în adânc decât toate vechile invazii ale hunilor, tătarilor sau turcilor. S-au aflat suficiente "cozi de topor" care să hăcuiască și să înăbușe avântul spre cer al Neamului nostru. S-au dărâmat sfinte altare, s-au desființat schituri și mănăstiri, s-au ucis și s-au întemnițat preoți și călugări, s-au împuiat mințile copiilor cu idei marxiste și darwiniste, au fost împiedicați să intre în biserici și i s-a dat în schimb..."Biblia hazlie"!

Și totuși Neamul Românesc a dăinuit ca neam creștin. Catacombele de altădată s-au mutat în celulele temnițelor, unde crucea mântuirii a fost purtată prin îndelungi, dar rodnice suferințe. Ne-am adunat în jurul preoților întemnițați, cu lacrimi și cu rugăciuni, urâți de ochiul diavolesc al vigilenților noștri gardieni, dar iubiți și ocrotiți de Ochiul Divin, căruia nimic nu i se poate ascunde. Și poate că prin suferințele noastre eram chemați să răscumpărăm și păcatele celor ce ne asupreau, ba chiar și ale acelui Occident ce ne-a vândut păgânilor, ținându-se departe de groaznica noastră experiență și mirându-se astăzi... cum de-am fost în stare s-o îndurăm...

Poate că dacă ieri am salvat Europa cu sabia de năvălirea barbarilor de la Răsărit, mâine ne vom pricepe s-o salvăm cu armele duhului de năvălirea mult mai vicleană a oștilor lui Antichrist...

Dacă Dumnezeu ne-a învrednicit până astăzi să ne păstrăm blazonul și misiunea de creștini, oare le vom pierde în vălmășagul vremurilor de acum? Parcă nu ne vine a crede. Suferința cu care am plătit acest blazon este poate însuși zălogul veșniciei noastre.

Ion PARAGINĂ

ÎNSCRIEREA ÎN PROPRIUL DESTIN

De mai multe luni de zile, de când am văzut lista autorilor, a cărților și a publicațiilor interzise de staliniști, trebuie să mărturisesc că o citesc, o recitesc, o răs-citesc și nu încetez să mă mir. Mă mir cum se poate ca o listă de titluri și autori, într-o primă fază (iulie 1946) două mii de titluri și în cea următoare (1 mai 1948) opt mii de titluri (cărora li se va adăuga în anii care vor urma altele), cum poate, așadar, o broșurică să aibă efecte devastatoare cu mult mai grave decât cele ale unui război. Un război are efecte devastatoare în prezentul în care se desfășoară, niciodată în trecut, niciodată în viitor. El distruge, ruinează, pune capăt la mii sau chiar milioane de vieți; dar, odată încheiat, nu le ia celor rămași în viață posibilitatea de a se reintegra într-un spațiu spiritual (chiar dacă nu și geografic) care le aparține, a cărui matrice o poartă și căruia îi pot aduce obolul creativității lor. Să ne înțelegem: aceasta nu este o pledoarie pentru război; ci pentru demnitatea omului. Dacă războiul îi poate lua viața, nu-i poate lua demnitatea. O broșură care cuprinde 8000 de titluri i-o poate lua.

Lista publicațiilor interzise este un document care te ține sub fascinația lui, asemănătoare cu puterea suspectă a unei hipnoze;fiecare carte care se adaugă celei dinainte este o revelație în plus; numele fiecărui autor interzis, parțial sau în totalitate, îți oferă răspuns la unele dureroase și repetate întrebări pe care ți le tot puneai și cărora de regulă nu le puteai răspunde.

"N-avem cultură", "n-avem tradiție", "n-avem noblețea ideii și a gândirii", "n-avem civilizație", "ortodoxia ne îndeamnă la pasivitate în fața istoriei", "ortodoxia nu merge cu progresul","n-avem simț tragic", "n-avem loc în Europa", și o mulțime de alte prostii asemănătoare care au invadat presa și mediile în general, își au fundamentele în această listă de 8000 de titluri; în fiecare, și toate la un loc, în felul în care se justifică reciproc și se completează rând pe rând. Pentru că nici unul dintre cele 8000 de titluri nu se află acolo întâmplător.

La prima lectură, fiind așezați în ordine alfabetică, autorii interziși îți oferă motive de stupefacție; te întrebi,de pildă: Petre Ispirescu — ce-i putea supăra la Petre Ispirescu? Dar ordinea alfabetică este o falsă ordine, și, citind încă o dată, și încă o dată lista, depășind stupefacția inițială, lucrurile încep să se ordoneze și să se claseze după o altă ordine.

Motivele mărturisite ale satrapilor staliniști erau două: 1. defascizarea publicațiilor și 2. să nu ne supărăm "prietenii". Să luăm exemplu notoriu al interzicerii lui Eminescu și să vedem dacă nu există și alte motive.

"Articolele de politică românească", ed. Chirițescu, 1941; "Opera politică", ed. Crețu, 1941; "Scrieri politice", ed. Murărașcu — au fost interzise pentru a nu-i supăra pe "prietenii" noștri, evreii. Bun. Mai departe.

"Bucovina și Basarabia", Studiu istorico-politic prezentat de prof. Crețu; "România și panslavismul" — au fost interzise pentru a nu-i supăra pe "prietenii noștri" ruși. De acord."Poezii", ed. Socec și "Poezii postume", ed.Pillat, 1939, au fost editate în "spirit fascist", cum glăsuiește prefața broșurii staliniste.

Dar: "Poezii", 1946, tot în "spirit fascist" au fost editate? Dar: "De la Nistru până la Tisa", din 1918 să fi fost editate tot în "spirit fascist" care... era pe când nu s-a zărit? Sau s-o alăturăm celor care-i supără pe "prietenii" ruși? Să admitem. Dar tot mai rămân două titluri interzise: "Poeme populare" și "Povestind copiilor" (Socec, 1928).

Care să fie explicația interzicerii acestora? Să fie folclorul românesc "fascist"? Sau Eminescu însuși să fi fost "fascist", din moment ce nu poate fi lăsat să povestească copiilor? (Căci e de neînchipuit că asta ar putea supăra pe careva dintre "prieteni").

Iată de ce, pe lângă motivele invocate de cenzorii staliniști, va trebui să admitem și existența altora, cu mult mai perfide.

Argumentul "defascizării" nu ține nici în cazul scriitorilor și politicienilor interziși "din principiu" (adică în totalitate); sunt interziși, la un loc, Antonescu și Corneliu Zelea Codreanu, Maniu și Manoilescu; printre scriitori, Crainic, Gyr, Goga, dar și Panfil Săicaru și Vulcănescu; pe de altă parte, sunt scriitorii "fasciști" cărora li s-a interzis o singură carte (exemp. Vasile Băncilă — "Semnificația Ardealului"). Cea de a doua exigență, aceea de a nu supăra "prietenii", nu atinge doar prezentul, ci se răsfrânge și asupra trecutului celui mai îndepărtat.

a. De exemplu, ca să nu supărăm pe "prietenii" unguri, sunt interzise: I. Athanasiad — "Cine sunt Ungurii și cine sunt Românii", apărută în 1891, dar și C. Coposu — "Ungaria ne cere pământul", apărută în 1940; Radu Cosmin — "Românii la Budapesta", apărută în 1920, și N. Iorga — "În luptă cu absurdul revizionism maghiar", apărută în 1939, sau O. Ghibu — "Un plan secret al guvernului unguresc din 1907, privitor la maghiarizarea românilor din Transilvania", apărută în 1940.

b. Ca să nu supărăm "prietenii" evrei, sunt interzise printre multe altele; teatrul lui Alecsandri, scrierile politice ale lui Eminescu, "Românii și evreii"; și "Ovreii pământeni și subpământeni" ale lui G. Bogdan Duică, apărute în 1913, ana "Strigăte de alarmă în chestia evreiască", ale lui I.Al. Brătescu-Voinești, apărută în 1940; sau o carte din 1870, "Cotropirea jidovească în România", de I.C. Codrescu, la un loc cu toate scrierile lui A.C.Cuza, dar și cu un document emis de justiția română, care este rechizitorul Colonelului Magistrat Cetate, în procesul intentat comuniștilor, apărut sub titlul "Conspirația comunistă în România și evreica Ana Pauker în fața justiției militare". Sunt interzise cărți cu trimitere la situația autohtonă (D.J. Protopopescu — "Pericolul evreiesc"; Șt. Tătărăscu — "Procesul judaismului în fața conștiinței naționale") dar și unele care se referă la exterior: Ilariu Dobridor — "Cum au dizolvat evreii cultura europeană".

c. Pentru "prietenii" de la răsărit se pare că nici un efort nu este îndestulător, nici o mutilare destul de desăvârșită: din trei titluri interzise, unul trimite la Basarabia și Bucovina. Toate cărțile de istorie care vorbesc despre originea comună a românilor de dincolo și de dincoace de Prut, volume de documente, cărțile care prezintă Rusia ca pe un permanent, fie că a acționat în numele panslavismului, fie în cel al bolșevismului, toate au fost interzise. Dar, și mai grăitor este faptul că au fost interzise toate cărțile de creație populară sau cultă scrise în Basarabia. Nu era deci răpită doar Basarabia, era furată și memoria ei; memoria unei istorii comune, a unei tradiții comune, a unei limbi, culturi și civilizații comune.

Dar, nu numai cărțile de istorie privitoare la Basarabia și Bucovina au fost interzise, ci și toate scrierile care se ocupau de originea, rolul și locul românilor în contextul istoriei europene. Câteva exemple: Gh. I. Brătianu — "O enigmă și un miracol istoric, poporul român", Nicolae Bălcescu — "Mișcările revoluționare. Mișcarea Românilor din Ardeal"; Cantemir — "Hronicul vechimei a Româno-Moldo-Vlahilor"; Șincai — "Cronica Românilor și a mai multor neamuri". Și marii istorici: Kogălniceanu, Iorga, N.Lupu, I.Lupaș, Netea, Nistor, D. Onciul, P.P. Panaitescu — interziși în ceea ce au ei mai semnificativ.

> *"Trecutul pur s-așează-n frunte*
> *Și-ndoaie nevăzuta punte*
> *Spre țărmuri virgine de pași".*
>
> *V. VOICULESCU*

Ne este acum mult mai ușor să identificăm adevăratul motiv, cel nemărturisit de cenzura stalinistă, al interzicerii cărților care purtau pecetea spiritualității românești: DEZNAȚIONALIZAREA. Tăierea tuturor rădăcinilor care înseamnă Credință, tradiție, istorie, creație orală sau cultă. Este anulat sistematic tot ceea ce poartă pecetea românismului; pe domenii ale spiritului și cu o rigoare care interzice dreptul la speranță. Să le luăm pe rând:

1. **Creația orală**, purtătoarea geniului oricărui neam, este resimțită de cenzorii staliniști drept un mare pericol; sunt interzise, printre multe altele: Eminescu — "Poeme populare"; Alecsandri — "Poezii populare ale românilor"; D. Furtună — "Cântece bătrânești din părțile Prutului"; Grigoriu-Galați — "Colinde moldovenești"; Mirea Ilie — "Carte de colinde" și "Șezători de seară la joc"; P. Ispirescu — "Snoave"; Anton Pann — "Culegere de proverbe sau povestea vorbei"; Th. Speranția — "Alte anecdote populare" și "Anecdote populare"; Dem. G. Teodorescu — "Vasâlca, Plugușorul, Orații de nuntă".

2. **Cărți de credință ortodoxă.** Mai întâi, "Catehismul creștinului ortodox", al mitropolitului Moldovei, Irineu; pr. Gr. Constantin — "Biserica la Români ca instituție națională"; Lascarov-Moldoveanu — "Viața creștină în pilde"; I. Lupaș — "Istoria bisericii române"; S. Mehedinți — "Apropie-te de Isus prin biserica noastră și prin alegerea educatorilor".

3. **Creația cultă.** Urmându-l pe Heliade, vom observa existența a două tradiții spirituale românești, pe care le vom numi ca și acesta, "eminescian" și "caragialism". "Eminescienii" sunt conservatori, pun accent pe istorie, pe tradiții, sunt lirici și au un dezvoltat simț al metafizicului. Ceilalți sunt predominant zeflemiști și ironici, cosmopoliți, dominați de spirit critic, tind spre universalism și ridiculizarea valorilor autohtone și patriarhale. Fără ca vreuna să se găsească în stare pură, cele două tendințe se întrepătrund în doze variabile. Anularea uneia duce la o mutilare a spiritului național. Fără să arbitrăm între cele două componente, la fel îndreptățite să ființeze, îl cităm pe Berdiaev care scrie undeva că "orice geniu nu este internațional, ci național și exprimă general-omenescul în ceea ce este național". Dacă vom urmări cu atenție lista autorilor interziși, vom vedea că toți, fără excepție, sunt "eminescieni", din toate domeniile creației spirituale. Un secol de strădanii și de eforturi imense care a avut drept rezultat crearea unei culturi naționale complexe al cărui destin se anunța a fi unul major, a fost aneantizat:

— Toți reprezentanții școlii naționale de istorie (N.Iorga, Gh. Brătianu, Lupaș, V.Netea,Ion Nistor,D.Onciul,Panaitescu, C.C. Giurescu etc.) au fost interziși.

— Au fost interziși toți reprezentanții "eminescieni" ai cercetării filosofice: Nae Ionescu și toată pleiada lui de elevi, Petrovici, N. Paulescu, Rădulescu-Motru ș.a.

— De asemenea, a fost interzisă întreaga școală sociologică românească creată de Gusti.

— Au fost interzise toate lucrările de etnologie, folclor precum și cele de mitologie.

— Filologie. Sextil Pușcariu, în totalitate interzis.

— Economie. Interziși V.Madgearu, N. Manoilescu etc.

— Teologie. Întreaga teologie românească a fost pusă la index (N.Crainic, D. Stăniloaie, I. Mihălcescu etc.).

— Scriitori interziși în totalitate: Crainic, Goga, Gyr, M. Eliade, E.Cioran, Aron Cotruș etc., sau doar în ceea ce e "național" în opera lor: lui Eminescu deja amintit i se adaugă Alecsandri ("Poezii", "Călătorii", "Misiuni diplomatice", "Legende istorice"), Agârbiceanu ("Amintiri", "Ceasuri de seară", "În clasa cultă", "În România Mare etc.), Coșbuc (Cântece de vitejie", "Povestea unei coroane de oțel"), L. Blaga ("Fenomenul originar", "Ferestre colorate" etc.), Brătescu-Voinești ("În slujba păcii", "Originea neamului românesc și a limbii noastre"), N. Filimon ("Ciocoii vechi și noi"), A. Maniu ("Cartea țării"), Pillat, Voiculescu, Rebreanu, Topârceanu, Vlahuță, precum și criticii: Vl. Străinu ("Clasicii noștri", "Literatura română contemporană"), Murărașcu ("Istoria literaturii române").

Programul de deznaționalizare sistematică nu viza, prin urmare, doar ceea ce se numește, de regulă, strălucita generație interbelică, ci întreaga spiritualitate românească; această generație care stârnește atâta uimire, se poate observa, nu este o generație spontanee; în materie de cultură, nimic nu se naște din nimic. Generația interbelică este urmașa firească a celei dinaintea ei, care a avut acces la toate izvoarele de spiritualitate națională, a avut modele și dascăli pe măsură, ca și răgazul, istoric, necesar bunei asimilări a acestei spiritualități, și chiar, până la un punct, al rodirii; și nu putem ști care ar fi fost rodul deplin dacă mulți dintre ei n-ar fi umplut închisorile sau dacă n-ar fi emigrat. "Eminescianismul" culturii noastre a fost interzis, a fost anulat, i s-au astupat izvoarele. Mutilarea spiritualității românești înseamnă mutilarea fiecăruia dintre noi. Cum nu putem avea reprezentarea integrală a ceea ce suntem, desfid pe oricine formulează judecăți definitive despre noi

Este necesar să ne asumăm corect și fără gesticulație inutilă "naționalul", să nu-l lăsăm să se înece în "naționalismul" propagandistic și să smulgem din maniheisme și false învelișuri ideologice adevărata spiritualitate românească, pentru a o încredința destinului ei, adevăratului ei destin. Spre disperarea unor intelectuali "subțiri" voi repeta că, așa cum poate observa oricine, mai toți cei invocați mai sus au fost ceea ce în mod curent poartă numele de "oameni de dreapta"; isteria care însoțește de regulă această constatare mă lasă rece: mai presus de toate, cu sau fără voia "democraților" care fac spume la gură, aceasta este marea noastră cultură. Dacă ne încredințăm ei, nu vom face decât gestul firesc de a ne înscrie în propriul nostru destin. Prea mult timp am fost alături sau împotriva lui. Cineva spunea că merită să trăiești doar pentru a afla cum a trăit Goethe. Eu vin și spun că merită să trăiești doar pentru a te înscrie, după căutări, chinuri și rătăciri, în destinul acesta înalt și pur al spiritualității românești.

Doina MARIAN

"GÎNDUL TĂU, O BOLTĂ DE AZUR PESTE ZBUCIUMUL NEAMULUI"

Dr. Nicolae Paulescu — FLACĂRĂ DE DUH ROMÂNESC

Marele Român Nicolae C. Paulescu s-a născut în anul 1869. Student al Facultăţii de medicină din Paris, l-a avut ca maestru şi profesor pe ilustrul Lancereaux — una dintre gloriile Academiei Franceze. Nicolae Paulescu a urmat în paralel şi cursurile de Chimie Biologică (licenţă 1897) şi de Fizică generală (licenţă 1898) ale Facultăţii de Ştiinţe din Paris. În anul 1896, celebrul profesor Dastre l-a însărcinat pe tânărul medic român Paulescu să studieze, în laboratorul Sorbonei, "câteva din numeroasele puncte obscure ale Fiziologiei". La Paris, dr. Paulescu a avut o intensă şi glorioasă activitate ştiinţifică în cercetarea medicală (teoretică şi practică — a se vedea Analele Academiei Medicale franceze!). A obţinut titlul de doctor în medicină la Facultatea de medicină din Paris în anul 1897. Peste doi ani, în 1899, obţine şi titlul de doctor în ştiinţe al Universităţii din Paris. În anul 1901 a publicat primul tom din celebrul său "Tratat de medicină", redactat împreună cu profesorul Lancereaux (tomul IV a apărut abia în 1930, iar tomul V a rămas în manuscris). Pretutindeni recunoscându-i-se competenţa şi autoritatea ştiinţifică, în 1904 dr. Paulescu a fost rugat să primească o catedră la Universitatea din Freiburg sau la Paris. Le-a refuzat cu modestie, preferând să se întoarcă în ţară, jertfindu-se pe altarul ştiinţei româneşti ca un adevărat mucenic. Ca profesor de Fiziologie generală la Facultatea de medicină din Bucureşti, dr. N.C. Paulescu a reuşit,după savante studii şi experimente, să izoleze şi să injecteze — experimental în anul 1921 — "extrasul pancreatic" sau pancreanina (folosind aici numele dat chiar de Profesor). Fiind victima unui furt ştiinţific, muşamalizat la cele mai înalte foruri academice internaţionale, Profesorul Paulescu şi-a văzut descoperirea insulinei însuşită de doi obscuri "savanţi" canadieni. Hahamii medicinei din acea vreme le-au oferit impostorilor canadieni — în pofida protestelor energice ale unor mari savanţi care l-au apărat pe Paulescu — premiul Nobel, în anul 1925!!!

Cea mai importantă operă ştiinţifică a publicat-o între anii 1919-1921 — un "Tratat de Fiziologie medicală" în trei tomuri, lucrare ale căror principii au rămas valabile şi în medicina acestui sfârşit de secol XX! În tot timpul vieţii sale de savant creştin, Profesorul Paulescu a dus o neobosită luptă cu darwinismul, cu transformismul şi cu materialismul ştiinţific şi filosofic. A demonstrat ştiinţific chiar existenţa Sufletului şi a lui Dumnezeu (să ne reamintim că materialismul, ateismul şi pozitivismul făceau ravagii, la sfârşitul sec. IX, în toată Europa creştină!) în fiziologie (a se vedea celebra lecţie ţinută de Profesor la Facultatea de medicină Bucureşti din 18 februarie 1905, intitulată "Noţiuni de «Suflet» şi «Dumnezeu» în Fiziologie"). Toate lucrările sale pe aceste teme (susţinând şi argumentând ştiinţific creaţionismul) au fost publicate într-o carte de mare răsunet, în anul 1905: "Fiziologie filosofică". După 30 de ani de studiu, a încercat să lămurească din punct de vedere ştiinţific Învierea lui Hristos (vezi articolul "Hristos a înviat!", în «Acţiunea română», 20.04.1930), aducând argumente zdrobitoare împotriva ateilor savanţi ai lumii care nu admiteau verificarea ştiinţifică a Crezului creştin. Ei bine, Profesorul Paulescu a făcut şi aceste verificări pozitive (cu siguranţă că Judecătorul lumii îl va fi iertat pe marele Profesor pentru aceasta, întrucât, încă de atunci — anul 1904 — lumea începea să fie dominată de duhul necredinţei!). Ca un adevărat fiu al Neamului Românesc şi al Bisericii Creştine, Profesorul Paulescu a combătut cu toată energia sa, punându-şi în joc renumele şi autoritatea ştiinţifică) pe cei doi duşmani de moarte ai Creştinismului: Iudaismul şi Franc-masoneria. În anul 1930 a publicat în "Buletinul anti-iudeo-masonic" (din aprilie-mai-iunie, 1930 — o revistă înfiinţată şi condusă chiar de Profesor) un articol perfect documentat asupra "Franc-masoneriei în România de după războiul mondial". La 11 iulie 1931, cu şase zile înainte de a trece în "ceata drepţilor", Profesorul Paulescu a lansat prin colegul şi prietenul său dr. V. Trifu, două anunţuri de interpelare, în Parlament, contra Franc-masoneriei. A fost atunci un act de mare curaj patriotic, care ar merita repetat şi astăzi, la mai bine de 60 de ani, când spiritul masonic a cuprins ca un cancer intelectualitatea noastră post-comunistă. Din opera ştiinţifică a Profesorului N.C. Paulescu mai amintim următoarele lucrări: "Cele patru patimi şi remediile lor", Buc., 1921; "Biserica şi Sinagoga fată de Pacificarea Omenirii (I)", Buc., 1924; "Instincte sociale, Patimi şi Conflicte, Remedii morale", Bucureşti, 1910; "Spitalul, Coranul, Talmudul, Cahalul, Franc-masoneria", Buc., 1913; "Degenerarea Rasei jidăneşti", Buc., 1928; "Tălmăcirea Apocalipsului", Buc., 1928.

NICOLAE PAULESCU FONDATORUL NAŢIONALISMULUI CREŞTIN

(- extrase din cartea "ORTODOXIE şi ETNOCRAŢIE", de Nichifor Crainic, Ed. Cugetarea, Bucureşti, 1940)

"La 17 iulie 1931 s-a stins într-o magnifică seninătate creştină doctorul Nicolae Paulescu, profesor de fiziologie medicală la Universitatea din Bucureşti, savant de renume internaţional şi doctrinar unic al naţionalismului creştin. [...] Pentru Nicolae Paulescu, naţionalismul e adevărul natural, iar creştinismul e adevărul supranatural. Cum e şi firesc din punct de vedere ortodox, pentru el aceste două adevăruri nu constituie o antinomie. Naturalul şi supranaturalul nu se exclud, ci se completează: Hristos n-a venit să strice natura, ci s-o desăvîrşească. Căci natura e creaţia lui Dumnezeu, iar creştinismul e revelaţia aceluiaşi Dumnezeu".

"Ce e naţionalismul în lumina concepţiei lui Paulescu? Naţionalismul e un instinct natural. Şi anume instinctul social de mare amploare a iubirii de naţie. [...] Naţionalismul e «iubirea naţională care leagă între dânşii pe membrii unei naţii». [...] Baza naţionalismului e familia, suprema lui formă naturală e neamul. [...] Bestial nu e naţionalismul încadrat în iubirea socială a neamului său; bestial devine cel care, rupt de această comunitate de iubire, alunecă în aventura revoluţiilor sângeroase împotriva familiei şi a nemului".

"Două lucruri trebuie să le subliniem ca titluri excepţionale ale naţionalistului Nicolae Paulescu:

1. E cel dintâi şi aproape singurul naţionalist care a demascat şi a demonstrat în ce constă pericolul franc-masoneriei. Pe când unii dintre şefii naţionalismului românesc au menajat oculta din laşitate sau din interes, au participat la cultul hrubelor sau le-au vizitat din complezenţă (vizat aici de către Nichifor Crainic este şi "necinstitul" sufleteşte Nicolae Iorga! — n.n. S.A.) şi-au dat chiar concursul guvernelor masonice, Paulescu singur s-a păstrat într-o intransigenţă de oţel, luând asupră-şi toate riscurile acestei atitudini. De remarcat că antimasonismul [illegible] e anterior dizolvării lojilor din Italia,operată de Benito Mussolini.

2. În ce priveşte spiritul specific iudaic, Paulescu, care e un creştin convins,face o deosebire categorică între Vechiul Testament şi Talmud. Vechiul testament e bun comun al creştinismului, ca depozit al primei revelaţii mesianice.Talmudul e falsificarea iudaică a Vechiului Testament.Absurda teorie rasială a lui Chamberlain, aplicată Bibliei, n-a [illegible] nici o influenţă asupra savantului nostru. Pentru el, Talmudul, doctrina duşmăniei diabolice împotriva lui Iisus Hristos, e sursa care hrăneşte sălbaticul spirit de separatism şi de universală dominaţie iudaică. Prin aceste trăsături, Nicolae Paulescu e cel mai complet şi mai normativ dintre doctrinarii eminenţi ai naţionalismului nostru".

DOCTRINA DESPRE VIAŢĂ A PROFESORULUI NICOLAE PAULESCU

(- extrase din «Problemele vremii» — publicaţie auxiliară a «Revistei Teologice», Sibiu, 1942 — fasciola nr. 6, Nicolae Mladin)

"Viaţa, cu toate splendorile ei, este un imn închinat Creatorului. Ştiinţa vieţii cu toate luminile ei, este o punte de lumină către Dumnezeu; oamenii de ştiinţă, care dezvăluie uimiţi taina minunată a vieţii, au gândul înveşmântat în aureola credinţii; ei ştiu că viaţa nu e zămislită din negurile hazardului, nici produsă de experimentul ştiinţific, ci e creată de Dumnezeu. Ştiinţa descopere ceea ce a creat Dumnezeu: ea nu creează, ci luminează.

«A demonstra existenţa unei cauze prime a vieţii, imaterială, unică şi infinit înţeleaptă: iată limita sublimă la care ajunge fiziologia. Această cauză primă este Dumnezeu. Omul de ştiinţă nu se poate deci mulţumi să zică: **Credo in Deum**. El trebuie să afirme: **Scio Deum esse**»" (Nicolae Mladin precizează că citatul a fost luat din: dr. N.C. Paulescu, **Tr. de Phys. med.**, t. III, p. 916).

"Ce credeţi despre Hristos? — e întrebarea ce ne pune Paulescu. Şi el răspunde: Este Fiul lui Dumnezeu. Pentru că, de vreme ce mintea omenească a dibuit în desorientări dramatice, numai Dumnezeu, înţelepciunea lui Dumnezeu, poate fi aceea care a disecat atât de clar şi de adânc, firea omenească, i-a găsit defectele şi i-a recomandat singurele remedii cu adevărat tămăduitoare".

"DUMNEZEU, TEMELIE ŞI ÎNCORONARE A ŞTIINŢEI. «Poate că mulţi dintre dumneavoastră se întreabă: ce caută în acest sanctuar un om de ştiinţă, care-şi propune să vorbească despre Biserică? Dar daţi-mi voie să vă răspund: Prezenţa mea, în acest sfânt locaş,înseamnă **unire desăvârşită ce trebuie să existe între religie şi ştiinţă**, unire pe care materialismul ateu a încercat, în zadar, s-o schimbe într-o infamă şi dezastruoasă duşmănie... Ştiinţa este cunoştinţa prin cauze — şi cine studiază cauzele secundare, e forţat de logica ştiinţifică să se ridice până la cauza primă, adică până la Dumnezeu. Vin deci să aduc înţelepciunii infinite, prinosul de adoraţie al ştiinţei vieţii. Şi în ce loc mai potrivit aş putea depune un asemenea omagiu, decât aici în faţa altarului pe care însuşi Dumnezeu se jertfeşte zilnic pentru omenire?» (citat din:dr. N. C. Paulescu, «Patimile,Conflictele sociale,Remediile morale», p.114-115)".

"HRISTOS: TEMELIA CIVILIZAŢIEI UMANE. Temelia şi puterea creatoare a civilizaţiei umane nu poate fi decât acea doctrină existenţială care înfrânează, combate, înlătură patimile individuale şi sociale şi încadrează viaţa omenească în lumina unui sens spiritual. Cu alte cuvinte:

Grup de poienăriţe lucrînd.

INCERTITUDINI PERSISTENTE PE ÎNTINSUL SPAŢIULUI ROMÂNESC

NICOLAE POP

Preocupată, în primul rând, de autoconservare şi de menţinerea privilegiilor dobândite în regimul comunist, al cărui continuator este, Puterea de la Bucureşti, ca şi cea de la Chişinău, nu este dispusă să abordeze problemele fundamentale ale lumii româneşti nici din unghiul de vedere al ieşirii din sfera de influenţă a Kremlinului, nici al înlocuirii structurilor comuniste cu structuri autentic democratice şi nici din cel al **Reîntregirii României**. O situaţie care se înscrie într-o logică firească, determinată de faptul că pe ambele maluri ale Prutului, la nivelul factorilor de decizie politică, administrativă şi juridică, precum şi în instituţiile de bază ale statului pe care se sprijină actuala Putere, armată, poliţie, jandarmerie şi serviciile de informaţii, conducerea se află în mâinile aceloraşi oameni care până în Decembrie '89 au servit, cu devotament, regimul comunist.

*

Pentru a abate preocupările celor mulţi care, din păcate, se dovedesc a fi insuficient orientaţi în lumea adevăratelor probleme cu care este confruntată în prezent România, se uzează de un element psihologic de efect, capabil să determine puternice stări emoţionale: **problema maghiarilor din România**. Intens mediatizate, informaţiile din această sferă sunt permanent folosite spre a crea o stare de frică faţă de o posibilă jugoslavizare a României, de o posibilă dezmembrare a ţării. Dar se trece total sub tăcere faptul că România este dezbembrată de peste cincizeci de ani,consecinţă a pactului Molotov-Ribbentrop şi a victoriei în cel de al doilea război mondial a Uniunii Sovietice, de fapt a aceluiaşi Imperiu de la Răsărit care de la constituirea lui a folosit toate mijloacele posibile pentru a ne scoate din istorie, nu numai ca stat, ci şi ca realitate etnică. Suntem o insulă latină într-un ocean slav şi prin prezenţa noastră în acest spaţiu geo-politic stăm în calea ţelurilor imperiale ale Moscovei.

Primejdia pe care nu a intuit-o Dimitrie Cantemir în 1711 când a semnat la Luck tratatul de alianţă cu Petru cel Mare a surprins-o, ca numeni altul, Mihai Eminescu care scria în 1878: "*Ca orice putere mare, ruşii, acolo unde văd că vor întâmpina rezistenţă mare, se opresc şi lucrează cu o răbdare seculară spre a surpa încet, încet, temeliile puterilor ce li se pun împotrivă. Puterea lor în ţările ocupate e blândă, dar plină de o dulceaţă demoralizatoare; şi tot astfel, în ţările cucerite, la început sunt plini de îngrijire pentru binele cuceriţilor, încetul cu încetul însă ei se înăspresc până ajung de cer, nu averea, ci sufletul cuceriţilor*". Şi în timp ce pe pământul Basarabiei se împlinesc cuvintele profetice ale marelui nostru poet, politica oficială se străduieşte din răsputeri să întreţină, cu perfidie, psihoza primejdiei maghiare, pentru ca adevăratul pericol, pericolul rus, să treacă neobservat.

*

Pentru românii basarabeni rămaşi credincioşi marelui vis al **Reîntregirii**, Sfintele Paşti ale anului 1993 n-a însemnat ploaie de lumină. Dimpotrivă, la Tiraspol la 21 aprilie s-a deschis procesul lui Ilie Ilaşcu, înscenare juridică menită să-i intimideze pe cei care luptă pentru unitatea naţională a tuturor românilor. În acelaşi timp procesul de la Tiraspol are rostul de a conferi legitimitate, prestigiu şi autoritatea autoproclamatei Republici Nistrene, stat fantomă, creat de Moscova şi protejat de Armata a 14-a, în stânga Prutului, se încurajază românofobia şi atitudinea antiunionistă pe tot cuprinsul Basarabiei. La Bucureşti ca şi la Chişinău reacţiile de protejare şi salvare a celor târâţi în infama acţiune pseudojuridică au rămas la nivelul bunelor intenţii simbolice.

Ruşinoasa lipsă de fermitate a autorităţilor române a fost de altfel probată şi cu prilejul recentei vizite a d-lui A. Năstase în Ucraina. Afirmaţii de genul: "*problema fostelor teritorii româneşti trebuie declarată închisă*", nu constituie decât acceptarea prevederilor pactului Molotov-Ribbentrop şi, implicit, renunţarea la idealul Reîntregirii.

Dacă s-ar dori cu adevărat reintegrarea Basarabiei în statul român, autorităţile de la Bucureşti şi Chişinău ar fi făcut mult mai mult în această direcţie, nu numai vizite protocolare şi declaraţii de circumstanţă. Ecourile acţiunilor care au marcat împlinirea a 75 de ani de la Unirea Basarabiei cu Patria Mamă sunt pe cale de a se stinge pe ambele maluri ale Prutului iar mass media românească acordă prea multă importanţă acestui subiect. Ca un fapt ce trebuie deplâns, cine doreşte să afle ce se întâmplă în partea de răsărit a spaţiului românesc trebuie să deschidă aparatul de radio pe lungimile de undă ale BBC-ului sau Europei Libere. Mijloacele de informare româneşti, chiar şi cele ale opoziţiei, nu socotesc necesar să acorde atenţia ce se cuvine a fi acordată Basarabiei şi românilor basarabeni.

*

Guvernanţii României continuă să vorbească cu două limbi în acelaşi timp — una pentru uz intern, alta pentru străinătate — atât în ceea ce priveşte Basarabia, cât şi cu privire la relaţiile romano-maghiare. În timp ce ministrul apărării afirma că nu există o primejdie pentru securitatea ţării din partea Ungariei, cercurile naţional-comuniste întreţin o atmosferă de continuă tensiune interetnică în spaţiul transilvan. Este drept că în ultimul timp la agresivitatea paranoică de tip Funar s-au adăugat declaraţiile, se pare de aceeaşi natură, ale episcopului reformat Laszlo Tökes, dar exagerările, indiferent din ce parte vin, nu modifică esenţa problemei. Securitatea României şi existenţa Neamului Românesc nu pot fi realizate decât printr-o participare efectivă la spiritualitatea europeană, decât privind spre apus. Or, la apus de România se găseşte Ungaria, ţară şi popor confruntat în multe privinţe cu aceleaşi probleme cu care este confruntat şi poporul nostru. Să nu uităm că şi ungurii ca şi noi sunt încercuiţi de o masă slavă, dar mai ales că au toate motivele de a se posta pe o poziţie categoric anticomunistă, ca unii care au suportat trei agresiuni, de o intensitate deosebită din partea comunismului răsăritean: regimul comunist al lui Béla Khun din 1918, ocupaţia sovietică de la sfârşitul celui de al doilea război mondial şi înăbuşirea sângeroasă a răscoalei din 1956.

Dar o apropiere de Ungaria, apropiere bazată pe recunoaşterea actualei frontiere dintre cele două ţări, într-un climat de respect reciproc dintre cele două naţiuni, ar însemna constituirea unui front comun anticomunist şi un răspuns dat tendinţelor din ce în ce mai puţin disimulate ale panslavismului reînviat la Kremlin. Şi guvernanţii de la Bucureşti, formaţi în spiritul ortodoxiei comuniste moscovite, nu doresc constituirea unui astfel de front. De aceea trec pe lângă problema Basarabiei, ca şi cum Basarabia nu ar avea nimic comun cu România şi în compensaţie încurajază isteria antimaghiară.

«Adevărata civilizaţie nu poate fi decât creştină, deoarece cuvântul **civilizaţie** înseamnează dezbărare de vişii şi singură doctrina lui Hristos combate aceste flagele» (citat din: dr. N.C.Paulescu, «Cele patru patimi şi remediile lor», Buc., 1921, p. 157). Credinţa în Hristos e singura în stare să civilizeze pe om. Nici ştiinţa, nici arta, nici statul, nici societatea, nici alt sistem de filosofie umană nupot da individului plenitudinea vieţii spirituale prin care el devine o făptură nouă, nerobită de patimi, generatoare de cultură. Hristos e falcăra dumnezeească prin care sufeltele se purifică de zgura patimilor şi se transfigurează în lumina veşniciei".

"Paulescu nu ezită să conchidă că ştiinţa deplină şi viaţa cea adevărată nu aparţin decât numai lui Dumnezeu: Hristos, întrupare a Adevărului şi Vieţii, este Dumnezeu. [...] Prin Iisus Hristos avem aşadar:

1. Învăţătura clară şi adâncă despre om, despre patimi şi remediile lor morale, ceea ce nu există în nici o religie, în nici o filosofie, în nici o legislaţie din afara creştinismului;

2. Nu numai cunoaşterea **păcatului** şi a căii de mântuire a destinului uman — aceasta n-ar fi fost suficient — ci şi **puterea** de a transforma în trăire, de a deveni cu adevărat din omul păcatului o făptură nouă, om al lui Dumnezeu. **Puterea** aceasta, prin care spiritul sporeşte omul întreg după icoana vieţii veşnice, nu o au nici întemeietorii de religii, nici filosofii, nici savanţii, nici împăraţii: ea este harul lui Dumnezeu. Iubirea divină care ni s-a dat în Iisus Hristos".

"Singura preocupare a lui Paulescu în lupta politică era, alături de antisemitism şi antimasonism, infuzarea duhului creştin, în trăirea lui haric-bisericească, în viaţa neamului, în organizaţiile naţionaliste. [...] În acest scop, a tipărit un manifest adresat tineretului, în care lămurea zările credinţei creştine (legea iubirii, Biserica, jertfa euharistică ş.a.), pentru că observase că tinerii naţionalişti nu prea ştiau ce e creştinismul, deşi se pretindeau creştini.

Dr. PAULESCU — SAVANT CREŞTIN, CEL MAI MARE INTREPRET ŞTIINŢIFIC AL DIVINITĂŢII

(- extrase din prefaţa dr. doc. V. Trifu la "Fiziologia filosofică [I] — Noţiunile «Suflet» şi «Dumnezeu» în fiziologie", Buc., 1944)

"«Genialitatea» lui Paulescu a fost recunoscută, la noi, după moarte, chiar şi de un medic evreu: «Viaţa lui, pe care o trecea în mare parte în laborator, a fost o perseverenţă şi dezinteresată cercetare a adevărului şi o străduinţă continuă şi neobosită pentru alinarea durerilor omenirii. În aceasta el pune tot sufletul, pentru că o consideră ca suprema ţintă a vieţii lui. Iubirea de neam completa la el, cu prisosinţă, dragostea pentru ştiinţă; ambele se uneau într-un tot indisolubil. De o probitate exemplară în lucrările lui ştiinţifice, de o corectitudine dusă până la extrem în raporturile lui cu studenţii, cărora avea să le infiltreze noţiunile de bază ale medicinii, profesorul Paulescu a atins uneori Genialitatea...» (citat din articolul "Profesor dr. Paulescu", în revista «Bucureşti medical», august 1931, autor dr. Aurel Abramovici)".

"Opera lui, încă neegalată, îl înalţă pe profesorul Paulescu, — savantul intransigent şi omul de bunătate fără margini, — deasupra învăţaţilor lumii, dovedindu-l după părerea noastră, cel mai mare interpret ştiinţific al divinităţii, prin studiul rece al Creaţiei însăşi, precursorul ştiinţific al ideii de pacificare a Omenirii prin Biserica lui Hristos".

NICOLAE PAULESCU — APOLOGET CREŞTIN

(- extrase din "Apologeţi creştini — români şi străini", Biblioteca Teologică, Ed, Cugetarea, Buc., 1942, autor. Em Vasilescu)

"Deşi sunt mulţi savanţi, puţini dintre ei şi-au formulat atât de limpede credinţa şi încă mai puţini şi-au păstrat-o cu atâta temeinicie, cum a făcut Nicolae Paulescu. Vastul său TRATAT DE FIZIOLOGIE MEDICALĂ se încununează cu câteva capitole pe care orice apologet creştin le-ar putea subscrie cu cea mai mare bucurie. [...] Care este cauza vieţii? Paulescu răspunde: «Viaţa este efectul a două cauze imateriale: una, cauza secundă sau SUFLETUL — unic pentru fiecare fiinţă vieţuitoare, cealaltă, cauza primă sau DUMNEZEU — unică pentru totalitatea fiinţelor vieţuitoare» (citat din "Tr. de Phys. med.", tom III, p. 916). Iată prin urmare o admirabilă apologie ştiinţifică a existenţei lui Dumnezeu, întemeiată pe biologie şi fiziologie. Paulescu nu se opreşte însă numai aici, la aceste două adevăruri fundamentale ale creştinismului; el aduce mărturie şi în favoarea divinităţii Mântuitorului" (a se vedea această mărturie şi dovezile ştiinţific formulate în "Fiziologia filosofică", vol.I, Buc., 1910 şi în lucrarea fundamentală a Profesorului, intitulată "Patimile, Conflictele sociale, Remediile morale" — nn., S.A.)

Selecţie şi prezentare de Silviu Alupei

MARGINALII

Domnii Duiliu Sfinţescu (Franţa) şi Simion Ghinea (România) sînt cei cărora le revin în cea mai mare măsură atît meritul cît şi răspunderea recentei apariţii a volumului intitulat **Din luptele tineretului român** (1919-1939), la Editura Fundaţiei Buna Vestire. Această culegere de texte este negreşit foarte utilă pentru lămurirea tinerei generaţii asupra unor aspecte fundamentale ale istoriei noastre interbelice şi mai ales asupra personalităţii uriaşe a lui Corneliu Z. Codreanu, poate figura cea mai nedreptăţită din trecutul românesc.

Păcat că, în ciuda îndelungatei tergivesrări a acestui act de necesară restituire istorică şi morală, volumul suferă de o gravă lipsă de profesionalism editoricesc, mergînd pînă la absenţa foii de titlu! Anumite neconcordanţe cronologice apar între "Cuprins", "Cuvîntul înainte" şi textele propriu-zise. Astfel, pentru materia întregului volum, pe copertă sînt indicaţi anii 1919-1939, din cuprins reiese perioada 1919-1938, iar din "Cuvîntul înainte" perioada 1927-1938. Pentru "Citatele culese din documente privind Mişcarea Legionară" se indică la "Cuprins" anii 1927-1938. În interiorul volumului (p. 15) apare supratitlul "Privind spre cer", care nu e trecut însă şi la "Cuprins". Pentru cei neavizaţi nu rezultă limpede nici că "Păşind în viaţă" este totuna cu "Pentru legionari", cititorul tînăr rămînînd, în genere, cu o imagine haotică despre scrierile Căpitanului. Pe de altă parte, fotografiile nu sînt însoţite de legende; există o "Identificare a fotografiilor" la p. 197, dar cum despre ea nu se face nici o menţiune la "Cuprins", cititorul trebuie să aştepte s-o descopere doar tîrziu sau întîmplător.

Sigur că, dincolo de toate aceste neîmpliniri editoriale (şi de altele, asupra cărora nu am stăruit), cartea reprezintă un eveniment însemnat, cu dimensiuni creştine şi naţionale. Ea n-ar trebui să lipsească din nici o bibliotecă de român autentic. De altfel se poate anticipa că tirajul iniţial va trebui curînd suplimentat, căci volumul a stîrnit un interes considerabil mai ales în rîndurile tineretului. Să sperăm că nu peste multă vreme vom avea şi o nouă ediţie integrală a cărţii **Pentru legionari** (scrierea cea mai importantă şi mai substanţială a lui Corneliu Codreanu). Credem însă că, pentru început, această selecţie de texte a constituit, măcar în intenţie, o soluţie inspirată. (Nucleul ei iniţial a fost volumul **Corneliu Zelea Codreanu, 1899-1938. Privind spre cer**, apărut la Madrid în 1988, cu ocazia semicentenarului morţii Căpitanului, sub girul d-lui Stelian Stănicel).

Poate că în încheiere s-ar cuveni subliniat faptul că neprofesionalismul care umbreşte ediţia bucureşteană are un caracter simptomatic, de natură a ne îngrijora în perspectivă. În general, dreapta creştină şi ideea legionară sînt slujite astăzi la noi **în pripă şi de mîntuială**; în loc de o unire a forţelor şi a competenţelor, o mulţime de grupuscule se agită haotic, fiecare crezîndu-se suficient sieşi şi **făcînd ce şi cum îl taie capul... Iartă-ne, Căpitane!**

O

După ce în 1992, în traducerea pr. prof. Ion Buga, apărea la Editura Symbol volumul **Din apă şi din Duh (Studiu liturgic al botezului)** de Alexandre Schemann (1921-1983), iată că acum marelui profesor ruso-eston de Liturgică ortodoxă îi apare o nouă carte în versiune românească: **Euharistia. Taina Împărăţiei** (traducere realizată de regretatul pr. Boris Răduleanu, stilizată de Xenia Mămăligă şi îngrijită editorial de Răzvan Bucuroiu), în colecţia "Dogmatica" a Editurii Anastasia.

Cartea, cuprinzînd "un şir de reflecţii despre Euharistie", reprezintă o chemare duhovnicească la recuperarea adevăratelor temeiuri sacramentale ale vieţii creştine şi o încercare de răspuns la profunda criză moral-spirituală a lumii moderne.

Tot Editura Anastasia (fără îndoială cea mai serioasă editură creştină din România de azi) ne oferă, în aceeaşi colecţie, o altă carte de referinţă: **Iubirea nebună a lui Dumnezeu**, semnată de marele gînditor creştin rus Paul Evdokimov (1901-1970). Este a doua carte a lui P. Evdokimov apărută în România, după **Arta icoanei**... Se pare însă că şi alte volume din bogata operă evdokimoviană se află în curs de apariţie la mai multe edituri bucureştene. **Iubirea nebună a lui Dumnezeu** a fost tradusă după originalul francez (**L'amour fou de Dieu**), prefaţată şi adnotată, cu rafinament şi competenţă, de d-l Teodor Baconski. Însoţită de un sumar, de foarte util "Lexic teologic", precum şi de un "Index al persoanelor citate", ediţia este una dintre cele mai izbutite de pînă acum ale Editurii Anastasia. Ea beneficiază şi de o splendidă copertă (viziunea grafică: Doina Dumitrescu).

Cartea lui Schmemann şi cea a lui Evdokimov au drept numitor comun nevoia de reînduhovnicire a lumii moderne, de recuperare a dimensiunilor mistice ale creştinismului autentic.

O

Dintre apariţiile recente de la prolifica editură Humanitas o menţiune deosebită merită **Modelul cultural european**, "ultima carte scrisă şi încheiată de Constantin Noica". Aceste remarcabile eseuri de filosofia culturii europene (poate tot ce s-a scris mai profund în materie de filosofia culturii în a doua jumătate a acestui veac) au apărut mai întîi, cu puţin înainte de moartea autorului, în revistele «Ramuri», «România literară» şi «Viaţa românească», iar mai apoi şi în volum, sub titlul **De dignitate Europae**, dar în traducere germană (Editura Kriterion, Bucureşti, 1988). Restituirea lor la un loc, în limba română, reprezentă o necesitate culturală de prim ordin. Să sperăm că aceste meditaţii incitante, chiar dacă (sau tocmai pentru că) nu vor obţine asentimentul **total** al nimănui, vor cataliza pe mai departe gîndirea românească şi ne vor face cu o idee mai vrednici de "timpul cel blînd al culturii europene". Căci noi în el avem de intrat, iar nu în caricatura actuală a Europei despiritualizate (sau în ceea ce Noica prefera să numească societatea şi cultura lui **bye-bye**, a uitărilor şi a despărţirilor de propria noastră esenţă).

O

La Institutul European din Iaşi a văzut lumina tiparului, în versiune românească, faimoasa carte a lui Nikolai Berdiaev, **Mirosozerţanie Dostoievskovo** (1923). Traducătorul (d-l Radu Părpăuţă) şi editorii (d-nii Luca Piţu şi Silviu Lupescu) au optat pentru titlul **Filosofia lui Dostoievski**, soluţie care **trădează** însă, credem noi, materia şi spiritul cărţii. Francezii fuseseră mai inspiraţi cînd au tradus **L'esprit de Dostoievski**. Sigur că rusescul **mirosozerţanie** (amintind de nemţescul **Weltanschauung**) nu poate fi redat întocmai cu un cuvînt romanic. Dar Dostoievski n-a fost şi n-a vrut să fie "filosof", zariştile lui spirituale rămînînd acelea ale teologiei mistice răsăritene, care n-au nimic de-a face cu spiritul filosofic propriu-zis. De altfel, N. Berdiaev spune clar că "lucrarea trebuie să fie raportată la domeniul "**pneumatologiei**" (subl.n.) şi că "aş dori să dezvălui **spiritul** lui Dostoievski, să relev adîncimea lumii sale sensibile şi să-i reconstitui intuitiv concepţia asupra lumii" (p. 7). Te întrebi de ce or fi atît de speriaţi "europenii" noştri de cuvîntul ortodox "duh", care ar fi putut reda pentru cititorul român măcar tot atît cît **esprit** pentru cel francez — şi asta fără a-l trăda pe Dostoievski?! Altminteri traducerea nu e rea (cu excepţia puţinelor versuri citate în text).

Rămîne să aşteptăm şi publicarea la noi a altei cărţi esenţiale despre Dostoievski: cea a lui Paul Evdokimov (privind problema răului în viziune dostoievskiană). Dar şi — din propria noastră ogradă, pe care uneori o cunoaştem aşa de puţin — excelentul curs despre **Dostoievski şi creştinismul rus** al lui Nichifor Crainic (lucrare ce este condamnată încă să circule în vechea versiune litografiată, ca şi cursul său de **Mistică ortodoxă**).

O

Pentru un ocol interesant prin spiritualităţi mai exotice, să semnalăm şi apariţia, în colecţia "Bibliotheca orientalis" a Editurii Ştiinţifice, a primului volum din **Cele mai vechi Upanişade** (traducere din limba sanskrită, studiu introductiv, note şi comentarii de d-l Radu Bercea, un orientalist capabil să calce, în materie de sanskritologie, pe urmele unor Th. Simenschi, Sergiu Al-George sau Mircea Eliade). Ediţia are o ţinută ştiinţifică exemplară, cum din păcate rar se întîmplă la noi. Traducerea **Upanişadelor** în limba română reprezintă un act cultural îndelung aşteptat, pe care din nefericire marii lui animatori, Sergiu Al-George şi C.Noica, n-au mai apucat să-l vadă împlinit. Îi dorim d-lui Radu Bercea succes pe mai departe, în speranţa că nu vom fi siliţi să aşteptăm prea mulţi ani apariţia volumelor următoare!

O

Salutăm şi apariţia unei noi reviste creştine (intitulată cam pretenţios «Martyria»), prin strădania unui grup de studenţi teologi din Bucureşti, în frunte cu d-nii Laurenţiu Constantin şi Ovidiu Molnar. Primul Număr cuprinde, dincolo de anumite stîngăcii neesenţiale, şi destule elemente promiţătoare. Nefiresc ni se pare faptul că forţele publicistice creştine (încă destul de firave şi numeric şi financiar) nu găsesc înţelepciunea şi calea de a se aduna în jurul unei posibile publicaţii unice, dar foarte solide, preferînd să se risipească în aventuri publicistice lăudabile, dar nesubstanţiale. Şi aceasta în condiţiile în care nici Biserica Ortodoxă însăşi n-a fost în stare să pună pe picioare în aceşti trei ani vreo publicaţie creştină de mai amplă respiraţie, mulţumindu-se să-şi gîfîie paralizia misionară prin oficioase vlăguite precum «Telegraful român» sau «Vestitorul»! Ar fi tragic pentru neamul românesc ca dezbinarea orgolioasă şi inconsistenţa aproape penibilă din viaţa noastră politică să se reflecte întocmai şi-n viaţa culturală (şi mai ales în aria culturii creştine). Ce minunat ar fi să se poată aduna la un loc condeiele creştine mai tinere, ce-au apucat deja să se ilustreze pe aiurea («Gîndirea», «Gazeta de Vest», «Puncte cardinale», «Lumea creştină», «Punctum», «Martyria» etc.), eventual sub tutela unei personalităţi creştine mai vîrstnice şi nu neapărat din lumea eclezlastică (cum ar fi putut să fie şi nu este d-l Andrei Pleşu sau cum nu este şi ar fi putut să fie d-l Sorin Dumitrescu)! Căci dacă nici în numele lui Hristos nu ne putem da mîna, ridicîndu-ne peste divergenţele lumeşti, atunci vai de creştinismul pe care-l exaltăm atît!

O

Domnul Zigu Ornea, cel mai ne-dilematic autor al «Dilemei», continuă să se minuneze de sine însuşi (ar fi epuizat toate bibliografiile interbelice, în vederea unei cărţi de sinteză ovreiască asupra vieţii româneşti a anilor '30!). Lucrînd îndrăcit ("Totul cu metodă, cu extrase în fişe, fără istov"), dumnealui a ajuns "specialist" în **treburi româneşti**, singura-i neîmplinire rămînînd aceea că, oricît s-ar strofoca, nu poate să devină şi **român**! Drept care, de cum se întîmplă să dea de vreo expresie a românismului (şi sînt multe!), dumnealui vede invariabil "extremism de dreapta" sau măcar "infiltraţii" extremiste! Citind pagini de acum vreo şase decenii, a avut revelaţia "avantajului" de a nu-şi mai bate capul cu prezentul: "Totul fusese spus; nimic nu mai era de inventat, motivele au fost de mult epuizate". Prin urmare, orice formă actuală de recuperare a unor tradiţii sau valori naţionale şi creştine nu poate însemna decît "nostalgie" sau "idilism" (a se vedea «Dilema», an I, nr. 14, p. 6).

Păi, d-le Ornea, vorba cosîngeanului dumneavoastră din vechime: "Nimic nu e nou sub soare"! Sau vorba cosîngeanului nostru de mai dincoace: "Toate-s vechi şi nouă toate"... Dacă aţi atins cazul nostru, vă rugăm să ne îngăduiţi să-l atingem şi noi pe al dumneavoastră. Ce era "nou" sau "original" în agitaţia marxistă pe care o făceaţi acum treizeci de ani, să zicem? Sau credeţi că e "nou" şi "original" în agitaţia masonică pe care o faceţi astăzi?

D-l Zigu Ornea, antiromân de serviciu sub toate regimurile ideologice, nu este decît un produs de serie al urii învechite şi viscerale pe care iudaismul o nutreşte de veacuri împotriva oricăror rînduieli neevreieşti. E plină istoria modernă a României de astfel de iţici obraznici şi monocorzi, puşi în slujba tuturor internaţionalismelor dizolvante, eventual sub masca demagogică a "ştiinţei" sau "umanitarismului".

Despre altceva e vorba pînă la urmă decît despre faptul că "totul a fost spus"! De altfel, confuzia sau reaua-credinţă a d-lui Zigu Ornea se vădeşte şi de acolo că, referindu-se la ceea ce dumnealui numeşte "publicaţiile postdecembriste de extremă dreaptă", pune revista «Puncte cardinale» alături de «România Mare» şi «Europa»! E limpede că pentru d-l Ornea, ca pentru toţi ovreii de ieri şi de azi din presa dîmboviţeană, "extremism" înseamnă tot ceea ce contravine, într-un fel sau altul, intereselor iudeo-masonice! Dovadă că nici măcar un "năimit" notoriu, ca d-l Al. Paleologu, nu este cruţat, dacă vine vorba...

O

Cît despre revista «Mişcarea», pe care am făcut greşeala de a o lua în serios (în amintirea Pieţei Universităţii), ne vedem siliţi să-i constatăm, dincolo de falimentul politic, pe acela moral şi intelectual. Ea nu pare în stare decît să-l confirme pe de-alde Paul Everac, cu a sa teorie a "sictirofiliei" balcanice. D-l Marian Munteanu, incapabil de a polemiza la nivelul ideilor şi trăind dramatic "complexul alfabetizării", ne-a dovedit cu prisosinţă că nu putem avea în persoana sa **nici un prieten**, dar **nici un adversar**. Îl vom lăsa în **plata Domnului** (şi-a patronilor săi mai lumeşti), oarecum amuzaţi să-l ştim "cu ochii pe noi". E ca şi cînd neantul ne-ar contempla, cu priviri de întuneric...

Răzvan CODRESCU

EVREII ÎN ROMÂNIA (10)

5. Primele aşezări de evrei în Ţările Româneşti.

"Astfel am ajuns la 1600 fără a găsi menţiunea unui element evreiesc aşezat în părţile noastre". Cu această afirmaţie începe Nicolae Iorga cel de-al II-lea capitol al lucrării sale ISTORIA EVREILOR ÎN ŢERILE NOASTRE. Aşadar, de abia din secolul XVII documentele istorice consemnează pătrunderea şi aşezarea elementului evreiesc pe teritoriul Moldovei şi Ţării Româneşti.

O parte, cea mai neînsemnată numeric, de evrei care se vor stabili în "**Ţerile Noastre**" provin din Imperiul Otoman. Este vorba de "*evreii sefarzi*" care, izgoniţi din Spania şi Portugalia în secolul XVI, şi-au căutat refugiu în ţările islamice, mărind comunităţile deja existente, sau întemeiând comunităţi noi în Africa de Nors, la Salonic, Cairo, Constantinopol, Adrianopol, Smirna şi Alep. Dar cea mai mare parte a evreilor care s-au stabilit în părţile noastre provin din evreii din Europa Centrală, "*evreii aschinazii*".

Încă din secolul XII, evreii aschinazii vorbeau propriul lor dialect, "*idişul*", un idiom alcătuit precumpănitor din cuvinte germane pigmentat cu termeni ebraici şi slavi şi scris cu caractere ebraice. Deşi evreii aschinazii culţi vor continua să înveţe limba ebraică, majoritatea publicaţiilor evreieşti din Europa vor fi redactate în idiş. În anul 1544, la numai cincisprezece ani după traducerea Bibliei de Luther în germană, apare o traducere a Pentateuchului în idiş. Încetul cu încetul, evreii germani, aschinazii, vor prelua conducerea spirituală a poporului evreu.

Din Germania, în secolul X, unii evrei au emigrat în Polonia. Cu toate persecuţiile pe care le-au îndurat, ei au prosperat şi s-au înmulţit. În anul 1501 se găseau în Polonia cincizeci de mii de evrei. În 1648, numărul lor depăşea un milion. Nobilimea poloneză — şleahta — îi va sprijini, considerându-i deosebit de pricepuţi în încasarea impozitelor şi dărilor, precum şi la administrarea moşiilor. În schimb populaţia poloneză a avut tot timpul o atitudine duşmănoasă faţă de evrei şi, în ciuda repetatelor decrete emise de regii Poloniei, prin care li se acorda protecţie, periodic aveau loc izbucniri sângeroase cu caracter antisemit.

Anul 1648 le-a adus evreilor polonezi o îngrozitoare certitudine cu privire la precara lor poziţie în lumea creştină. În timpul răscoalei cazacilor, îndreptată împotriva latifundiarilor polonezi şi lituanieni, evreii pe care aceşti nobili îi foloseau ca administratori şi încasatori de impozite au trebuit să suporte tot greul răzmeriţei. O apreciere prudentă consideră că în aceste evenimente tragice au fost ucişi 34719 evrei şi 531 de comunităţi evreieşti au fost desfiinţate. Cu timpul însă, cu răbdare şi perseverenţă, evreii şi-au refăcut aşezările şi, spre sfârşitul domniei regelui Sobieschi (1674-1696), numărul evreilor polonezi era la fel de mare ca şi înainte de răscoală.

În Rusia, înainte de anul 1772, nu exista nici un evreu. Legile ţării le interzicea accesul. În anul 1550, Sigismund II, regele Poloniei i-a adresat lui Ivan cel Groaznic o scrisoare prin care solicita permisiunea ca evreii lituanieni să intre pe teritoriul Rusiei pentru a-şi exercita meseriile. Iată un fragment din răspunsul ţarului: *"Nu suntem interesaţi să permitem ca evreii să-şi aducă bunurile lor în Rusia, deoarece de la ei se pot trage multe nenorociri. Căci ei ar aduce otravă spirituală în regatul nostru şi i-ar ademeni pe ruşi să se îndepărteze de creştinism. De aceea, regele să nu mai amintească în scrisorile sale despre aceşti evrei"*.

O atitudine similară va adopta şi Petru cel Mare, căruia în anul 1698 primarul Amsterdamu-lui i-a adresat o cerere prin care solicita aprobarea de a permite accesul evreilor în Rusia. Răspunsul lui Petru sună astfel: *"Dragul meu Witsen, Dumneavoastră cunoaşteţi evreii, le cunoaşteţi caracterul şi obiceiurile. De asemenea îi cunoaşteţi şi pe ruşi. Şi eu îi cunosc şi pe unii şi pe alţii. Vă rog să mă credeţi că nu a venit încă timpul să aducem laolaltă aceste două caractere naţionale diferite. Spuneţi evreilor că le mulţumesc pentru oferta lor şi, deşi sunt conştient cât de valoroase ar fi serviciile lor pentru mine, îmi dau seama că nu aş avea decât de regretat, dacă evreii ar trebui să trăiască printre ruşi"*. Această categorică poziţie adoptată de guvernul ţarist i-a ţinut pe evrei departe de Rusia până la împărţirea Poloniei (1772) când, ţarina Ecaterina cea Mare a trebuit ca odată cu provinciile poloneze anexate să-i accepte şi pe evreii care trăiau în acele provincii.

Apariţia primilor evrei în Moldova constituie un fapt legat de răscoala cazacilor zaporojeni din anul 1648. În acest sens Nicolae Iorga scrie în opera citată mai sus: *"În adevăr, nici o constatare de Evreu în Moldova şi Ţara Românească nu se întâlneşte până în epoca lui Vasile Lupu, când războiul de desrobire economică a Cazacilor poloni aruncă în Moldova pe unii dintre exploatatorii lor evrei, ca arendaşi şi cămătari, cum a aflat-o un călător sirian (Paul din Alep) din gura unuia din fugari, Iancăl"*.

Unii dintre evreii refugiaţi în Moldova din faţa furiei dezlănţuite a cazacilor, vor avea neşansa de a se reîntâlni curând cu călăii lor. În anul 1653, la Iaşi, cu prilejul nunţii lui Timuş Hmilniţchi, fiul hatmanului, cu Ruxandra,fiica lui Vasile Lupu, relatează în continuare Nicolae Iorga: *"Cazacii, veniţi în Iaşi, dau cu ochii de duşmanii lor ereditari şi îi pun pe fugă... «Pe evrei», scrie Paul din Alep, «Cazacii îi băgau în turnuri şi-i chinuiau acolo nopţi întregi, pentru ca să-i facă să spună averile lor: inimile ni se umpleau de amărăciune la plânsul atâtor femei şi copii»"*.

Privitor la îndeletnicirile primilor evrei polonezi sosiţi pe teritoriul Moldovei, Nicolae Iorga face următoarele precizări în ISTORIA COMERŢULUI ROMÂNESC — Vol. I, citând din colecţia de documente Hurmuzaki: *"Neamul cel nou a început a pătrunde, însă negoţul nu e ocupaţia lui de căpetenie. «Evreii ce locuiesc prin aceste părţi (în que' contorni) au inventat şi înnoit, cum fac pretutindenea, nesfârşite angarii (obligaţii în muncă impuse ţăranilor — n.n.), ai căror arendaşi făcându-se, se servesc de ele pentru a suge sângele bieţilor supuşi, ajutaţi de autoritatea Domnului; sunt în cea mai mare parte din Polonia şi întrebuinţează cele mai răpărețe meşteşuguri pentru a apăsa în folosul lor pe oricine e silit a le trece prin mâni»"*.

În calitate de "*orândari*", cârciumari şi arendaşi la sate, având dreptul exclusiv de a vinde vin şi horilcă-rachiu, meserie practicată înPolonia, apar evreii localnici în Moldova. *"Pe moşia cantacuzinească de la Popricani de Jijia întâlnim, tocmai pe această vreme"*, scrie Nicolae Iorga în ISTORIA COMERŢULUI..., *"subt Gheorghe Ştefan, pe cel d'intâiu orândar evreu din Moldova, Moscu Jidovul, aşezat pentru a face aceiaşi meserie, care, pentru moment, nu înseamnă nimic comercial decât prin faptul că orândarul are şi dreptul de a «vâna», heleşteul, vânzând peştele la Iaşi"*.

Pe lângă evreii polonezi, documentele timpului înregistrează, în secolul XVII, alături de grecii privilegiaţi de domni şi evrei spanioli, protejaţi ai Sultanului, care se îndeletniceau, în principal, cu manipularea creditului, împrumutând cu camătă sume importante de bani şi cu negustoria de vite. În anul 1679 este menţionat la Iaşi un evreu care i-a împrumutat pe călugării iezuiţi cu o importantă sumă de bani. Tot documente ale timpului amintesc despre existenţa la Iaşi, încă de la 1683, a unei bresle de mesecii (măcelari), care le procurau evreilor localnici carne "coşer". Cronicarul Neculce vorbeşte despre existenţa, tot la Iaşi, a unei sinagoge evreieşti şi a unui cimitir evreiesc la marginea oraşului.

În DESCRIPTIO MOLDAVIAE, Dimitrie Cantemir aminteşte de existenţa evreilor, dar în urma tuturor străinilor care trăiau în Moldova, şi că li se îngăduia să-şi facă sinagoge oriunde, dar numai din lemn, nu de piatră şi că ei — aceşti evrei — nu se îndeletniceau cu meşteşugurile, ci numai cu negoţul şi cârciumăritul. În general însă, în secolul XVII, evreii se găsesc la periferia comerţului important. În Bucovina, toate marile cente, Câmpulung, Storojineţ, Cernăuţi, Rădăuţi, Suceava, Siret etc., sunt în totalitate româneşti, accesul evreilor la viaţa economică fiind practic inexistent. Cât priveşte meseriile, prezenţa evreiească este nesemnificativă. În toate marile oraşe existau bresle, bine organizate, ale meşteşugarilor creştini, strânşi în jurul bisericilor de hram.

În ceea ce priveşte prezenţa evreilor, după 1600, în Ţara Românească, Nicolae Iorga scrie în ISTORIA EVREILOR...: *"Încă şi mai scăzută e situaţia Evreilor dincolo de Milcov. Nu-i găsim aicea nici ca orândari, nici ca vânzători de vin, nici ca împrumutători de bani. Un călător dinaintea vremii lui Mateiu Basarab, care vede, cubt Leon Vodă, piaţa din Bucureşti, recunoaşte ca negustori de lucruri scumpe din Italia, pe Greci, pe Români, pe Turci şi pe Armeni, dar pe Evrei nu. Subp Brâncoveanu se privesc toţi Evreii ca străini"*. Cu toate acestea, în timpul domniei lui Constantin Brâncoveanu trebuie să fi existat o comunitate evreiescă în Bucureşti, întrucât Domnul le-a îngăduit să construiască o sinagogă într-un colţ al oraşului. Ea a fost însă distrusă din porunca lui Ştefan Vodă Cantacuzino, urmaşul lui Brâncoveanu. De asemenea se ştie că medicul personal al lui Brâncoveanu a fost un evreu,Avram Jidovul şi că Domnul întreţinea legături cu marii bancheri evrei de la Constantinopol, David Jidovul, Juda Musabac Jidovul şi Mentesi Avram Jidovul. Tot în aceeaşi perioadă furnizorul armatei cu praf de puşcă era un evreu, Jidovul Silitrarul, iar în capitala ţării, la Bucureşti este semnalată prezenţa unei evreice care acorda, pe la 1700, împrumuturi şi care s-a stabilit acolo, pentru un timp, pentru a încasa camăta.

În Ardeal, evreii se bucurau de favorurile principilor. În anul 1623, principele Gabriel Bethlen le dă voie să colinde neturburaţi oraşele, ca negustori ambulanţi, dar nu să se aşeze cu prăvălii în ele. În legătură cu această îndeletnicire, istoricul Ghe. Bogdan-Duică menţionează în lucrarea sa ROMÂNII ŞI OVREII că evreii aveau obiceiul de a ieşi câteva mile departe de oraşe, înaintea negustorilor turci şi sârbi, de la care cumpărau mărfurile lor ieftin, ca apoi să le vândă scump în oraşe. Nefiind de acord cu acest mod de a face comerţ, principele Gheorghe Rácóczi interzice în anul 1648 acest negoţ de mijlocitori, păgubitor pentru locuitorii ţării. Interdicţia impusă de Gheorghe Rácóczi va fi ridicată de principele Mihail Apafi care le vinde un aşa zis *"protectoral"* pe o durată de şapte ani, care le conferă o serie de privilegii în activitatea comercială. Aceste privilegii vor fi reînnoite de mai multe ori şi la dieta din 1837 de la Sibiu vor protesta, pe baza lor, împotriva unor sporiri de impozite.

Din datele prezentate sumar mai sus trebuie reţinut faptul important că **până în anul 1600 pe teritoriul Ţărilor Româneşti nu au existat evrei.** De altfel în GESCHICHTE DER JUDEN (Istoria Evreilor) a lui H. Graetz, pe tot întinsul celor peste două mii de pagini, nu apare nici o menţiune cu privire la români şi la Ţările Româneşti, ca şi cum cele două Principate româneşti nu ar fi existat pe harta Europei.

Infiltrarea evreilor în Moldova şi Ţara Românească va începe abia după 1600, dar ea va fi lentă şi nu va influenţa viaţa Principatelor în nici o privinţă. Călătorul italian Bandini care vizitează Moldova în jurul anului 1650, nu-i pomeneşte pe evrei în notele sale, deşi notează cu îngrijire toate naţiile pe care le-a întâlnit prin locurile pe unde a trecut, dovadă că reprezentau o minoritate total nesemnificativă.

Dar faptul cel mai important, care nu trebuie trecut cu vederea, este atitudinea populaţiei româneşti faţă de noii sosiţi. În timp ce pretutindeni în Europa exista o stare de spirit antisemită, cu rădăcini adânci în trecut, românii au dovedit bunăvoinţă faţă de evreii sosiţi din locuri unde erau persecutaţi. Cu trecerea timpului această atitudine binevoitoare se va schimba. Şi schimbarea nu trebuie pusă, exclusiv, pe seama românilor.

— va urma —

UN OCHI RÂDE, ALTUL PLÂNGE...

O LECȚIE PENTRU "NOUA GENERAȚIE"

Un grup de peste 70 de legionari din țară și din exil, în numele cărora semnează d-l Nicolae Iliescu, au găsit de cuviință să-și facă publice mai vechi divergențe care au slăbit unitatea inițială a Mișcării Legionare, compromițînd și spiritul ei creștin. Închipuindu-și că vorbesc în numele lui Corneliu Codreanu și că apără "principiile căpitănești", dumnealor au pornit o parodie de cruciadă împotriva unor vechi camarazi și mai ales a celui ce ar trebui să fie, chipurile, unicul "țap ispășitor" pentru toate vitregiile istoriei noastre contemporane: d-l Horia Sima!

Noi nu vom sta să cîntărim cît adevăr și cîtă mistificare se află în capetele de acuzare (re)formulate în acest ignobil "Comunicat". Constatăm doar, cu prisos de amărăciune, că dincolo de orice adevăr sau de orice minciună, un astfel de act nesăbuit nu a făcut decît 1) să expună legionarismul și dreapta în general ironiilor și chiar dezgustului unui public ignorant și 2) să radicalizeze un conflict pe care-l speram încă reductibil, dar care acum riscă să fie transmis, ca o boală ereditară, și în rîndurile tineretului de azi.

N-am fost dintre cei care să se întreacă în a ridica osanale d-lui Horia Sima, dar nu putem fi de acord cu astfel de denigrări pătimașe și absurde, ce vin din partea unor oameni incapabili să iasă din determinațiunea egoistă a propriei lor biografii, sacrificînd pentru orgolii personale tocmai principiile transpersonale în numele cărora ar voi să vorbească.

În ordinea etică, acest "Comunicat" echivalează cu un asasinat moral profund necreștin, suspect și inutil prin însăși tardivitatea mediatizării lui. În ordinea politică, avem de-a face cu o gafă tactică de proporții, care nu face decît să dea apă la moară dușmanilor generici ai legionarismului. Chiar mijloacele folosite reprezintă o probă de descalificare morală și politică: atacul a fost comis în cel mai abject cotidian din actuala presă românească («Evenimentul zilei»), care l-a și exploatat pe latura senzațională (prin ex-securistul notoriu Sorin Roșca-Stănescu). Faptul că, "în completare", s-a adăugat și o listă de personalități legionare care l-ar fi repudiat, la diferite date și în diferite împrejurări, pe d-l Horia Sima, este iarăși amendabil. Cei mai mulți dintre invocați nu mai sînt astăzi în viață și se poate presupune că majoritatea acestora, indiferent de opiniile lor personale despre cel împricinat, ar fi refuzat să se facă părtași ai unei asemenea acțiuni publice de tip comunist. A-i sili **post-mortem** să devină unelte ale manevrelor de astăzi reprezintă, orice s-ar spune, un abuz incalificabil.

Ca ridicolul să fie desăvîrșit, (vorba aceea: "Cînd te vîri în tărîțe, te mănîncă porcii"), «Evenimentul zilei» a publicat "Comunicatul" pe aceeași pagină cu Scrisoarea deschisă pe care șef-rabinul Rosen Moses a adresat-o "reacționarului" Paul Everac!

După cîteva zile, textul "Comunicatului" a fost redat și în revista «Mișcarea» (care s-a contaminat repede de aceeași miopie politică și morală). De altfel, d-l M. Munteanu a fost și cel care a mijlocit trimiterea materialului la «Evenimentul zilei»!... Dacă neînduplecații "răzbunători" în cauză s-ar fi rezumat numai la un atac în paginile presei de dreapta, actul dumnealor, deși tot reprobabil, ar fi fost mai puțin odios; măcar "spălatul rufelor" s-ar fi făcut în familie... Dar cum n-a fost așa, ne vine din nou în minte vechiul proverb: "Păzește-mă,Doamne, de prieteni, că de dușmani mă păzesc și singur!"...

Cineva spunea, cu amărăciune, că asistăm la tragedia senilității unei generații. Nouă ne e teamă că asistăm și la "senilizarea" tragică a alteia...

A.F.D.P.R. NU STĂ DEGEABA!

Ne-am manifestat în nenumărate rînduri, în paginile acestei reviste, simpatia și considerația față de Asociația Foștilor Deținuți Politici din România. Ne-a plăcut să vedem în ea, înainte de toate, un simbol încă viu al rezistenței anticomuniste românești și un posibil for de cenzură morală în sînul unei societăți atît de lăuntric bolnave.

Însă o inițiativă "culturală" de luna trecută,care nu știm exact cui s-a datorat, dar care a purtat girul A.F.D. P.R. ne-a pus într-o stare de perplexitate. Este vorba de un spectacol închinat memoriei poetului Radu Gyr, dat însă pe mîna scripcarului Tudor Gheorghe, ale cărui relații strînse cu cercurile conservatorismului roșu sînt notorii pentru toată lumea! Colportarea prin asemenea mijloace a poetului exemplar al suferinței românești seamănă mai degrabă cu o profanare a memoriei sale. Și asta cu atît mai mult cu cît nu s-a găsit un alt loc de desfășurare a acestui **show** ridicol decît în spațiul "cultural" al Ministerului de Interne!!! Încă două-trei "acțiuni" de aceeași speță și A.F.D.P.R. va pierde orice credit autentic, ajungînd să-și compromită într-un ceas al bătrîneții toate virtuțile unei tinereți mărturisitoare!... Cu armele Diavolului nu-l poți sluji pe Dumnezeu; ne-am fi așteptat ca înțelepciunea atîtor oameni cu părul alb să nu scape din vedere acest adevăr elementar...

Ne temem însă că între "Comunicatul" din «Evenimentul zilei» și spectacolul de la M.I. există o involuntară, dar tristă legătură... Ne vom îneca oare, cum se zice, "ca țiganul la mal"?

CONU ROSEN MOSES FAȚĂ CU REACȚIUNEA

Scrisoarea deschisă pe care șef-rabinul Rosen Moses a adresat-o în «Evenimentul zilei», ca pe-o beștelеală bătrînească, tabletarului Paul Everac, reușește performanța de a-l întrece în ridicol chiar și pe vajnicul președinte al Televiziunii! Contra-argumentele aduse de d-l Rosen Moses (la articolașul "antisemit" din broșura **Reacționarul**) sînt atît de stupide încît constituie singure cel mai limpede semn că evreii ar trebui să-și găsească alt șef-rabin, dacă vor într-adevăr să prevină valul de indignare antievreiască, în primejdie de a se extinde în România la scară îngrijorătoare. N-ar fi bine pentru nimeni ca românul să fie asmuțit a-și aduce aminte doina de altădată: "Iancule, fecior de Moți,/Dă-mi o bîtă de doi coți/Să omor jidovii toți!"... Tragem acest semnal de alarmă spre binele evreilor noștri; altminteri pe noi nu poate decît să ne amuze un spectacol rabinic atît de gustos. Aflasem de la d-l Brucan că sîntem un popor "stupid", dar nu speram ca tocmai evreii să ajungă a ne concura atît de serios!

Mintea greoaie, uzată și înțepenită în lozinci ieftine, a actualului șef-rabin nu cadrează cu renumele de abili dialecticieni pe care și l-au făcut evreii de-a lungul timpului. Sau această caricatură rabinică face parte dintr-un **plan deliberat** de întreținere a unor agitații antievreiești în lumea întreagă, spre a le motiva iudeo-masonilor anumite demersuri politice și economice profund antinaționale?

Evreii s-au mai jucat cu focul și s-au ars binișor. E drept că acum par mai puternici ca niciodată, dar vorba rabinului: "Dacă există Dumnezeu?". Căci stă scris: "Tu zici: Sînt bogat și puternic și de nimic nu am nevoie! Și nu știi că tu ești cel ticălos și vrednic de plîns, cel sărac și orb și gol!" (APOCALIPSA, 3, 17)...

DE LA MÎNĂ PÎN' LA GURĂ...

Revista internațională «Bravo», destinată îndobitocirii tineretului prin rock și forme insolite de **new-age**-ism, apare din această primăvară și în limba română. În felul nostru, ne occidentalizăm rapid!

Lansarea revistei în România a fost popularizată și de către Televiziune, care a transmis un spectacol-concurs de la care n-au lipsit nici invitați cu firmă, precum d-l Petre Roman, mai zvelt și mai zîmbitor ca niciodată. Iscodindu-i-se preferințele muzicale, d-l Roman a pomenit de grupul Beatles, slăbiciunea generației dumisale. A și identificat una dintre piesele acestora, mai greu fiindu-i cînd s-a trezit solicitat să și fredoneze aceeași melodie (de, neplăcerile goanei după popularitate!). Aici d-l Roman s-a codit ca o fată mare, iar în cele din urmă ne-a adus la cunoștință, împotriva obiceiurilor dumisale, adevărul gol-goluț: "Nu prea sînt îndemînatec la voce"! Sigur, e păcat că frumusețea de gît a ex-premierului nu scoate triluri, dar să nu dramatizăm! Poate că d-l Roman compensează prin altceva. De pildă, e **îndemînatec** la ureche (recunoscînd prompt bucata **Michel**) și n-ar fi exclus să fie și vocal la mînă, de vreme ce pe toate le cam **mînărește** cu cîntec! Valoarea nu se întunecă prin micile lipsuri omenești. Nimeni nu-i perfect, chiar dacă-i indispensabil. D-l Adrian Severin bunăoară are necazuri cu hidrogenul, dar ce mai minte... de economist! D-l Dumitru Graur ne invită la TV "să stingem noptiera" în miez de noapte, dar cum să te dispensezi de o așa de **rara avis**?!

Așa că d-l Roman Neulander și-a meritat tricoul primit în dar. Ce poți să-i spui decît... "Bravo"?

PE GHIMPII TRANDAFIRILOR

Această lună Mai amenință să fie marea piatră de poticnire pentru actuala guvernare fedesenistă. Într-o țară în care opoziția politică nu contează, Sindicatele sînt singurele care pot înfrunta în mod semnificativ Puterea. Dacă premierul Văcăroiu-Giuleștina, cu sprijinul temporar al Cotrocenilor, va reuși să-și salveze cireada de serviciu, atunci vom putea să ne plîngem cu toții de milă. Dar asta n-ar fi decît sancțiunea firească pentru niște victime care maian s-au înghesuit să-și voteze călăii.

Dar pentru bietul domn Văcăroiu nici Cotrocenii nu mai reprezintă sprijin necondiționat. Președintele Iliescu poate deveni imprevizibil, iar acum se pare că le **pregătește** o surpriză fanilor săi **rrromâni**: simțind că zilele "conservatorilor" sînt numărate, președinția-sa caută să salveze, sărind din mers în altă căruță, deschis cîrdășiei cu evreii și cu masonii, în ciuda lătrăturilor vadimice. Dacă e vorba să-și păstreze puterea personală, președintele nu se împotmolește în principiile comunisto-populiste pe care le exalta pînă mai ieri. Acestea vor rămîne doar zestrea post-electorală a troglodiților trași pe sfoară, să le mănînce ca garnitură la răbdările prăjite.

Sînt semne că anul acesta surprizele se vor ține lanț și nu noi, "reacționarii" propriu-ziși, vom fi cei rămași cu gura căscată!

V.A.M.

Le cerem scuze cititorilor noștri pentru numeroasele erori sau omisiuni și în general pentru ținuta tehnică mai slabă a numărului din luna aprilie. Cauze obiective, cu care sperăm să nu ne mai confruntăm, au determinat realizarea în grabă a culegerii, corecturii și imprimării. Regretul nostru este cu atît mai mare cu cît aceste neplăceri s-au legat tocmai de numărul închinat Sf. Paști. Ne vom strădui să binemerităm îngăduința dumneavoastră prin ținuta îmbunătățită a Numerelor următoare. Vă mulțumim pentru răbdare și înțelegere!

REDACȚIA

Editura "PUNCTE CARDINALE"
B.R.D. Sucursala Sibiu
Cont nr. [illegible]

Colegiul redacțional: Gabriel CONSTANTINESCU, redactor sef; Demostene ANDRONESCU, Marcel PETRISOR, Razvan CODRESCU, Constantin IORGULESCU
Ioan NISTOR Secretar de redactie
2400 Sibiu - Calea Dumbravii 109
telefon 09-422536

Tehnoredactare computerizata Teodora Ciuchină

MASIB SRL Printing Company